Бутун дуне пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 289 (4933)
23 ОКТЯБРЬ 1982 й. ШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади. Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Яшасин ленинчи Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

Партиянинг кучи—халқ билан бирликдадир!

Халқнинг кучи—партия билан бирликда, унинг раҳбарлигидадир!

(КПСС Марказий Комитетининг Чақириқларидан).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ М. М. МУСАХОНОВНИ ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Коммунистик партия билан Совет давлати олдидаги хизматлари учун ва туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитетининг биринчи секретари ўртоқ **Мирзамаҳмуд Мирзараҳмонович Мусахонов Ленин ордени** билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1982 йил 21 октябрь

СССР 60 Биз ҳаммамиз—пахтакормиз.

Пахтазордан дараклар № 22

▲ ТОШКЕНТ ОБЛАСТИНИНГ ЎРТА ЧИРЧИҚ РАЙОНИДАГИ ОХУНБОБОЕВ НОМЛИ КОЛХОЗ ЗАРШУНОСЛАРИ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИНИ АДО ЭТДИЛАР. 1.155 ГЕКТАР МАЙДОННИНГ ҲАР ГЕКТАРИДАН 36 ЦЕНТНЕРДАН ҲОСИЛ КЎТАРИЛДИ. ЯЛПИ ХИРМОН 4.160 ТОННАНИ ТАШКИЛ ЭТДИ.

▲ БЎКА РАЙОНИДАГИ «ОКТЯБРЬ 40 ЙИЛЛИГИ» КОЛХОЗИ ОШИРИЛГАН СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТИНИ БАЖАРДИ. 1. 020 ГЕКТАР МАЙДОННИНГ ҲАР ГЕКТАРИДАН 50 ЦЕНТНЕРДАН ҲОСИЛ КЎТАРИЛИБ, ДАВЛАТГА 5. 111 ТОННА ДУРДОНА ТОПШИРИЛДИ.

▲ ОБЛАСТИМИЗНИНГ ЯРИМ МИЛЛИОН ТОННАЛИК УЛКАН «ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИ УЧУН КУРАШДА ҲАЛ ҚИЛУВЧИ СЎНГГИ БОСҚИЧ БОШЛАНДИ. ҲАММАМИЗНИНГ ЎРНИМИЗ — ДАЛАДА. ТЕРИМДА ҚАТНАШИШ — МЕҲНАТГА ҚОБИЛИЯТЛИ ҲАР БИР КИШИНИНГ БУРЧИ — ШОН-ШАРАФ ВА ВИЖДОН ИШИДИР.

«ОҚ ОЛТИН»—ВАТАНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 22 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён.

ТОШКЕНТ	0,72	105,04
Хоразм	1,15	94,28
ҚҚАССР	1,05	89,31
Бухоро	1,19	87,44
Навоий	1,23	82,04
Сурхондарё	1,00	80,20
Сирдарё	1,11	77,31
Жиззах	1,34	71,86
Наманган	1,05	71,47
Андижон	1,17	69,94
Қашқадарё	1,39	68,81
Самарқанд	1,55	66,80
Фарғона	1,11	64,43
Республика бўйича:	1.16	77,94

• 18 декабрь—коммунистик шанбалик куни

САМАРАЛИ МЕҲНАТ БИЛАН

Шу кунларда Тошкент экскаватор ремонти заводи ишчилари СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига социалистик мусобақани тобора қизғин тус олдирмоқдалар. Ҳар бир ишчи, ҳар бир хизматчи бу қутлуғ санани зарбдор меҳнат билан кутиб олишни ўзининг шарафли бурчи деб билмоқда.

Заводдаги бу кўтаринки руҳни ўтган 9 ойлик якунлардан ҳам кўриш мумкин. Корхонада шу давр мобайнида пландан ташқари 394 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 106,8 процентга ўсди. Корхонанинг бу муваффақиятларига ҳозирда 1984 йилнинг март-апрель ойлари ҳисобига меҳнат қилиб, барчага намуна бўлаётган Носир Исамуҳамедов, Завгад Зарипов, Мина Сайбил, Тожибой Расулов, Владимир Кулагин каби кўплаб ишчилар салмоқли ҳисса қўшмоқдалар.

— Коллективимиз йил охиригача яна пландан ташқари 150 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини олган,— дейди биз билан суҳбатда корхона партия ташкилотининг секретари Жонузоқ Алдамжаров. — Сўзимизнинг устидан албатта, чиқамиз. Бу — бизнинг Ватанимиз юбилейига муносиб совғамиз бўлади. Москвадаги бир қатор илғор корхоналарнинг шу йил 18 декабрь куни СССР ташкил этилганлигини 60 йиллиги шарафига коммунистик шанбалик ўтказиш тўғрисидаги ташаббусини заводимиз аҳли чин дилдан қўллаб-қувватламоқда. Коммунистик шанбаликка тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича штаб ҳам туздик. Штабнинг программасига кўра меҳнат байрамида заводимизнинг барча ишчилари иштирок этадилар. 850 ишчи бевосита ўз иш жойида меҳнат қилади. Шу куни Э—652 маркали реверслардан иккита, вагон-ётоқхонадан 1 та ишлаб чиқарамиз. Дизел-подъёмниклар ҳам ремонтдан чиқарилади. Ишлаб топилган маблағнинг 1200 сўмини беш йиллик фондига ўтказамиз.

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

НАЗОРАТ ОСТИГА ОЛАЙЛИК

Кузги-қишки мавсумдаги ишларга ўз вақтида ва сифатли тайёргарлик кўришни назорат қилиш ва Тошкентнинг 2000 йиллигига тайёргарлик кўриш бўйича шаҳар комиссияларининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисни Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари С. М. Юсупов олиб борди.

Бугунги кунда шаҳар транспортининг аниқ ва ишончли ишлашига муҳим эътибор қаратилмоқда. Барча автохўжаликларда қишга тайёргарликнинг боришини назорат қилиш штаби фаолият кўрсатмоқда. Айни кунларда 1, 4, 7-автокорхоналарда иситиш қозонлари қишга шайланган, 3, 5-таксопарк ва 3, 5, 7-автопаркларда иситиш тармоқлари ремонти, шунингдек, ювиш, бензоколонка станцияларини механизациялаштириш ремонти ишлари тугалланган. Қор куровчи белкураклар ва қум тайёрлаб бўлинган ҳамда маъмурий ва ишлаб чиқариш хоналарида ремонт ишлари олиб борилмоқда. Жами автобусларнинг 93, таксиларнинг 99 проценти техник жиҳатдан тайёргарлик паспорти беришга топширилди.

Ваҳоланки, баъзи автохўжаликларда қисқа муддатда амалга оширилиши лозим бўлган камчиликлар ҳам йўқ эмас: 2-автопарк ва 2519-автоколоннада қозон ва иссиқлик тармоқлари ремонти тугалланмаган. 4-автопаркдаги кўпгина автобусларнинг ўриндиқлари носоз ҳолатда. Умуман салонлар сифатсиз ремонтдан чиқарилган. Бошқа автопаркларда ҳам транспортнинг ташқи томонлари кўримсиз. Шаҳар комиссияси аъзолари таъкидлаганидек, қишга тайёргарликни активлаштириш, машиналарда номер ва маршрут кўрсаткичлари ҳамда салон тозалигига эътиборни кучайтириш ва автохўжаликлард а г и ишлаб чиқариш хоналарида ремонт ишларини қисқа муддатда адо этиш лозим. Сирғанчиқ йўлларда ҳаракат давомида юз берадиган тасодифлар ҳам эътиборни кам талаб этмайдиган масаладир. Мана шунинг учун ҳам ҳайдовчилар ўртасида тарбиявий ишларни кучайтириш, касб-маҳорат мактабини кенгайтириш, рейсга чиқиш олдидан транспортнинг техник ҳолатини кескин назорат қилиш даркор.

Мажлисда В. И. Ленин майдони реконструкцияси ва уни кўкаламзорлаштириш, Октябрь 60 йиллиги хиёбонидаги Анҳор каналида кўприк қурилиши, Навоий ва Ўзбекистон кўчалари туташ қисмида олиб борилаётган ободонлаштириш ишлари ҳақидаги ахборотлар тингланди.

Марказий кўча бўйларидаги бинолар фасади ремонти бошлаб юборилган. Йил бошидан буён 64 турар-жой биноси, 17 мактаб ва болалар боғчаси, 40 га яқин бошқа объектлар тартибга келтирилган. Бироқ ҳамма жойда ҳам бу масала кўнгилдагидек деб бўлмайди. Айрим объектлар бўйича ремонтга тайёргарлик паспортлари, лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрланмаган. «Главташкентстрой»нинг 11-трести барча турдаги транспортнинг марказий диспетчерлик хизмати биноси қурилишини чўзиб юборди. Капитал маблағларни ўзлаштириш фақат шу йилнинг ўзида планнинг 17 процентини ташкил этди. Почтамт янги биносини қуриш суръатлари анча пасайиб кетди. Уни 11-«Висотстрой» трестининг 17-қурилиш бошқармаси бош пудратчи сифатида қуряпти. Бу ерда қуйи пудратчи ташкилотлар томонидан бутун иш ҳажмининг 60 проценти бажарилди. Ваҳоланки, вертикал планировкани ниҳоясига етказиш, территорияларни ободонлаштиришни тугаллаш лозим.

Тошкентнинг 2000 йиллигига тайёргарлик кўриш муддати тобора камайиб боряпти. Шунинг учун шаҳар комиссияси аъзолари таъкидлаганидек, тайёргарлик ишларининг ўз вақтида ва сифатли бажарилишини назорат қилиб бориш зарур.

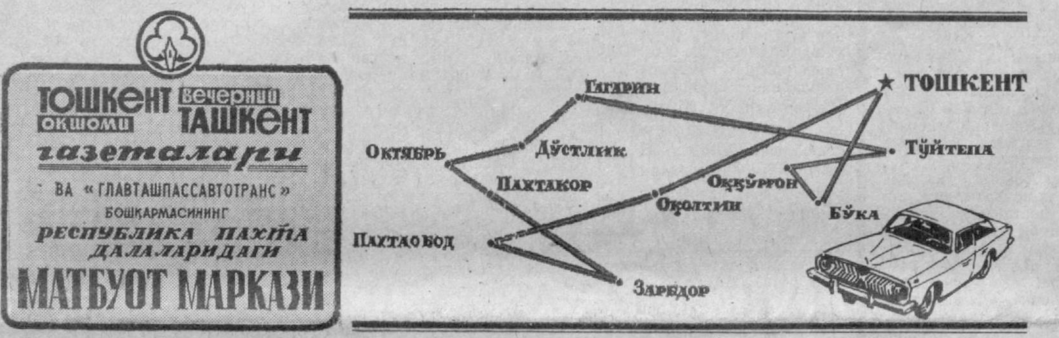

Махсус мухбирларимиз Жиззах областидан хабар қиладилар:

14. Пешқадамлар намунаси зафарга чорламоқда

▲ МУРОЖААТГА АМАЛИЙ ЖАВОБ. ▲ ПЕШҚАДАМ ТЎЛАН ДАДАЖОНОВ БРИГАДАСИ АЗАМАТЛАРИГА ОФАРИН! ▲ ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИНИНГ МИНГЛАБ СТУДЕНТЛАРИ ЖИЗЗАХЛИКЛАРГА МАДАДКОР БЎЛМОҚДАЛАР! ▲ «ЎРОҚ ВА БОЛҒА» ИТТИФОҚИГА САДОҚАТ.

АНКЕТА САВОЛЛАРИ:

1. Бахт деганда нимани тушунасиз?
2. Меҳнат семестрига муносабатингиз қандай?

Бугун анкета саволларига Тошкент политехника институти кон-металлургия факультетининг III курс студенти Гўзал ОРИПОВА жавоб беради:

Гўзал — факультет қизлари ичида чемпион. Комсомол аъзоси. Унинг бир ҳафтада терган пахтаси 600 килограммдан ошиб кетди.

1. Бахтни ҳар ким ҳар хил тушунади. Менинг орзуим — онамларнинг орзуидир: Онам менинг кон-инженери бўлишимни хоҳлайдилар. Яна мен бахт деганда—эл қизи бўлиб, меҳнатда танилишни тушунаман.

2. Меҳнат семестри менга фойдали бўляпти, негаки пахтакорларга ёрдам беришга муяссар бўлганимдан хурсандман. Курсдошларим, ҳали яхши танишиб улгурмаган дугоналарим билан, уларнинг характери, феъл-атвори билан яқиндан танишиб олдим. Одамни то бирга туз тотмагунча, бирга меҳнат қилмагунча чуқур билиш қийин. Биз 70 қиз пахтазорда бирга туз тотиб, меҳнат қиляпмиз. Ўйлайманки, бу бир-биримизга дўстлигимизни ва аҳиллигимизни оширади.

Ленин номли совхоз-техникум директори Холбек Бўронов бир кўришдаёқ киши ёқтириб қоладиган истараси иссиқ, қизил мағиз юзли, баланд бўйли, сочлари оқарган бўлса ҳам ёш йигитлардек ғайратли киши. Унинг чўлни бўстонга айлантиришга қатнашаётганига 23 йилдан ошди. Шу йил апрель ойидан машҳур пахтакор Мамажон Дадажонов ташкил этган ана шу совхозга бошчилик қилмоқда.

— Шу совхозга директор қилиб тайинланганимда ҳаяжонга тушдим, — деб ҳикоя қилади у. — Ахир Мамажон акадек бутун республикага донғи кетган кишининг ўрнида ишлашнинг ўзи бўладими? Мамажон ака 1965 йилда шу совхозни ташкил этган бўлса, ўтган даврлар ичида совхоз беқиёс гуллаб-яшнади. Боя кўрган бўлсангиз керак, совхоз марказининг район марказидан асло қолишадиган жойи йўқ. Доҳиймиз В. И. Ленинга ўрнатилган ҳайкал совхоз маркази файзига-файз қўшиб турибди. Шу совхозга баҳорда директор бўлиб келдиму, ишни бевақт ҳалок бўлган Мамажон ака уйига бориб, оналарининг кўнглини олишдан бошладим. Кампирнинг икки ўғли Меҳнат Қаҳрамони экани ҳақида гапириб, кампирнинг кўнглини кўтардим. У сўзларимни жимгина тинглаб турди-да: «Совхозда мевали дарахтлар бўлса асранг, мевасиз дарахтлар бўлса, ёнига мевалиларидан қўшиб кўпайтиринг», дедилар. Бунинг рамзий маъноси бор эди, албатта. Мен совхознинг янги кўчаларидан бирига Мамажон ака номини қўйишимизни, у киши бошлаган катта ишни давом эттиришимизни тўлқинланиб айтдим...

Боягина биз таъкидлаб ўтган совхознинг файзли марказида кўтарилган қизил байроқнинг боисини сўрадик. Ҳолбек ака бу байроқ йиллик планни биринчилар қаторида бажарган Рашид Нурлибоев бригадаси шарафига кўтарилганини айтди. Дарвоқе шу ўринда рағбатлантириш омиллари ҳақида икки оғиз сўз: совхозда биринчи ўринни олган бўлимга — телевизор, иккинчи ўринга — холодильник, биринчи ўринни олган механизаторга транзистор, энг яхши пахта ортувчига соат, пахта тушурувчига пул мукофоти берилар экан. Илғор ва энг орқада қолган бригадир ва механизаторларнинг оиласи номига совхоз дирекцияси ва партия комитети хат йўллар экан.

Совхоз далаларида 3 мингдан зиёд студент пахтакорларга мададкор бўлмоқда. Тошкент политехника институтининг химия-технология, геология-қидирув факультетлари студентлари айниқса ҳиммат кўрсатмоқда.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, механик-ҳайдовчи Тўлан Дадажонов биринчилар қаторида ҳамма ҳосилни машиналарда териб олиш ташаббусини бошлаган эди. Бу йил ҳам Тўлан Дадажонов бригадаси совхоз механизаторларига мурожаат билан чиқди.

Беруний номидаги Тошкент политехника институтининг студентлари ҳиссаси салмоқли бўляпти, албатта. Районда институтнинг 17 мингдан зиёд студенти фаоллик кўрсатмоқда. Шу институтнинг 15 та факультети студентлари пахтакорларга мададкор бўлмоқдалар. С. Абдураҳмонов, Э. Хўжаев сингари педагоглар бошчилик қилаётган бригадалар довруғи бу ерғача етиб келди.

Ҳа, комсомол йўлланмаси билан дастлаб шу чўлга келган, уни ўзлаштиришга муносиб ҳисса қўшаётган Ҳолбек ака сингари моҳир ташкилотчилар ғайрати туфайли бу ерлар бўстонга айланмоқда.

(Давоми бор)

ЯНГИ РУБРИКА: Коммунист маънавий олами ҳақида оқшом суҳбатлари

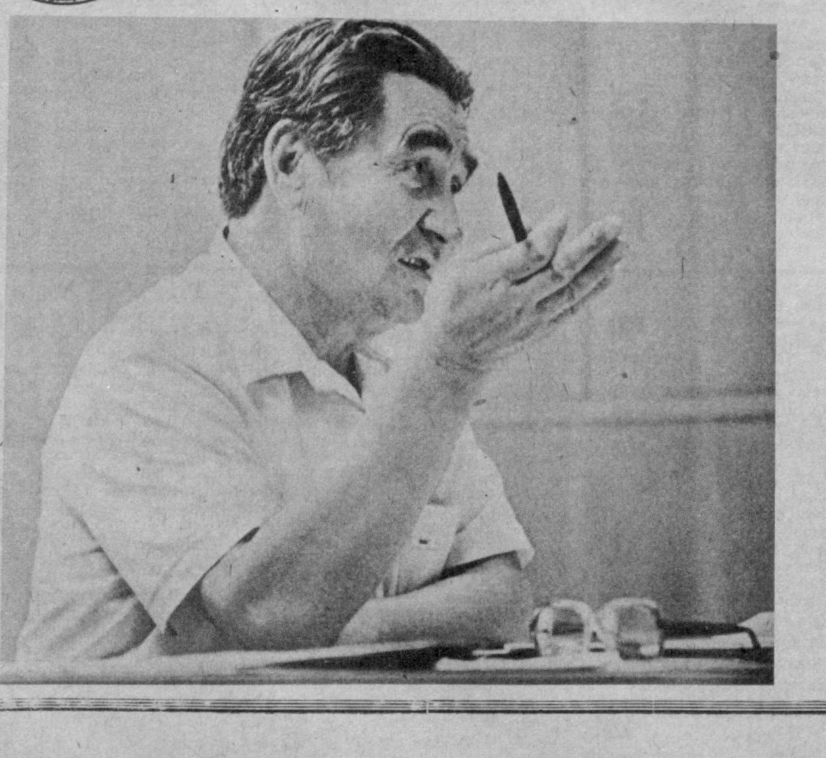

РАҲБАРНИНГ ОБРЎСИ ВА МАСЪУЛИЯТИ

Оммани тушунмоқ. Ёндоша билмоқ. Унинг мутлақ ишончини қозонмоқ керак.

В. И. ЛЕНИН

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Шароф Рашидович Рашидовнинг «Правда» газетаси мухбирлари билан «Раҳбарнинг камтарлиги» мавзуида қилган суҳбати ҳаммамизнинг ёдимизда. Унда коммунистнинг камтарлиги ҳақида, раҳбарнинг одмилиги ва дилкашлиги ҳақида гап борган эди.

«Ленин — барчамиз учун академиядир,—деган эди Шароф Рашидович, —ҳамма нарсада — идеологияда, сиёсатда, экономикада, иш услубида академиядир....

... Биз одамлар билан ишлаймиз. Кабинетларимиз эшикларига «Келувчилар фалон вақтдан фалон вақтгача қабул қилинади» деб ёзиб қўямиз. Баъзан эса фақат биз қабул қилиб қолмай, бизларни ҳам қабул қилишлари ёки қабул қилмасликлари тўғрисида кам ўйлаймиз. Оддийлик, камтарлик —сени ичкари киришингга ижозат берадиган тилсиз ибора дир, деб айтган бўлардим».

Дарвоқе, дунёда инсондан қимматлироқ нарса йўқ! Унинг ҳар куни намоён бўладиган маънавий дунёси, шахснинг актив ҳаётий позицияси қандай шаклланиши, мураккаб иш жараёнлари ва ҳаётий ситуацияларда ўз обрўси ва масъулиятини қанчалик ҳис этиши ҳамиша катта аҳамият касб этади. Айниқса, йирик ишлаб чиқариш коллективларига етакчилик қилаётган ҳозирги раҳбарларнинг ўзига хос хусусиятлари нималардан иборат бўлмоғи лозим, қандай фазилат ва хусусиятлар бугунги коммунист-раҳбарлар учун характерли!

Биз бугундан бошлаб янги «Коммунист маънавий олами ҳақида оқшом суҳбатлари» рубрикаси очяпмиз. Бу рубрика остида партия, совет, хўжалик органларининг етакчилари, министрлик ва йирик идораларнинг раҳбарлари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари—коммунистлар билан учрашувлар уюштиришни, уларнинг масъулият, бугунги коммунистнинг маънавий олами ҳақида, эл-юрт олдидаги бурч ҳақидаги ўй-фикрларини ёритишни режаладик.

Шундай қилиб, коммунистнинг маънавий олами ҳақида биринчи оқшом суҳбатини эътиборингизга ҳавола этяпмиз. Бугун махсус мухбиримизнинг саволларига Ўзбекистон Компартияси ревизия комиссиясининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Тошкент область ва шаҳар партия комитетларининг аъзоси, Октябрь революцияси ордени, уч марта Меҳнат Қизил Байроқ ордени, Қизил Юлдуз ордени кавалери, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор, Чилонзор район партия комитетининг биринчи секретари Толиб Содиқович СОДИҚОВ жавоб беради.

— Толиб Содиқович, Сизни учратиш осон бўлмади. Ҳали у объектга, ҳали бу объектга кетган дейишади. Чамаси, кабинетдан туриб раҳбарлик қилишни ёқтирмайсиз шекилли?

— Тўғри пайқабсиз, кабинетда иш пишмайди. Ҳозирги шароитда, яъни ишлаб чиқариш тармоқлари ғоят кенгайиб кетган, халқ хўжалигининг турли соҳаларида мураккаб вазифалар қўйилаётган бир пайтда раҳбарликнинг «кабинет усули» иш бермайди. Мана бир неча кундирки, муҳим объект қурилиши билан шуғулланишга тўғри келяпти. «Нима, у ерда қурилиш ташкилоти йўқми?» деб таажжубланарсиз ҳам. Қурилиш билан шуғулланадиган ташкилот бор. Биз бу объектни муддатидан илгари ишга туширишни мўлжаллаяпмиз. Шу сабабли қурилишга қўшимча кучларни жалб этиш учун объектга бордим. Бу— масалани ўша жойнинг ўзида ҳал қилишни тақозо этади.

— Кадр танлашда ўзингизга хос услубингиз борми? Маълумки, Сиз йигирма беш йилдан буён Ленин, Октябрь, Чилонзор район партия ташкилотларига етакчилик қилиб келасиз. Сиз кадр танлашда ходимнинг қайси жиҳатларини кўпроқ қадрлайсиз?

— Шубҳасизки, ишчан, ташаббускор ходимлар ҳаммага ҳам маъқул, албатта. Янгилик изламайдиган, қотиб қолган ходим ҳеч кимга ёқмайди. Ўзимнинг шахсий кузатишимдан маълумки, ходимнинг билими, малакаси, тажрибасидан ташқари унинг одамохунлиги, шинавандалиги ҳам роль ўйнайди. Агар ўзига берилган топшириқни виждонан бажарадиган икки ходимни ўзаро таққосласак, шу топшириқни хушмуомала, ширинсўз ходим бемалол ва осон адо эта олади. Гоҳида маълумотини, билимини рўкач қиладиганлар ҳам учраб қолади. Райком секретари сифатида менга унинг билими, малакаси билан бирга ана шу билимини амалда қанчалик қўллай олиши кўпроқ қизиқтиради! Партиявий тил билан айтганда ходимларнинг амалий ишда нечоғлик чиниққанлиги катта аҳамиятга эга.

(Давоми 2-бетда).

РАҲБАРНИНГ ОБРЎСИ ВА МАСЪУЛИЯТИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Чилонзор район партия комитетининг номенклатурасида 800 та ходим бор. Уларнинг ҳаммасини беш қўлдай биламан дейиш камтарликка кирмас, хато бўлар. Хўш, уларнинг ҳар бирини қандай танлаб олганмиз? Бу кўпчиликни қизиқтирадиган масала. Бизда шундай: коллектив, халқ ўртасида хулқи, одоби, обрўйи, эзгу ишлари билан танилган ходимни танлаймиз. Айтайлик, бир корхонага директор тайинлаш керак. Шу корхонадан етишиб чиққан кадр бўлса, оддий ишчидан тортиб корхона инженеригача унга берган баҳога қараб ана шу кадр ҳақида хулоса чиқариш мумкин. Бунда, албатта, унинг маълумоти, қанчалик иш тажрибасига эга эканлиги, коллектив ўртасидаги шуҳрати ҳисобга олинади.

Бизда раҳбар кадрлар состави кўп миллатли, интернационалдир. Улар сафида 81 миллат вакиллари бор.

— Одатда кўнгли бўш одам раҳбарлик қилолмайди, деган гап бор. Кўп йиллик раҳбарлик фаолиятингизда шахсан яқин кишиларни, айтайлик, дўстларингизни жазолашга тўғри келганми?

— Ҳа, жуда кўп тўғри келган! Ҳар гал уларнинг ўрнига ўзимни қўйиб тасаввур этганман. Жазо чораларини қўллаётганимда ўзим ҳам ноқулай аҳволга тушганман. Нега дўстларингизни жазолашга тўғри келган, деб ажабланарсиз. Мабодо ишдаги қўпол хатоси, ахлоқи, юриш-туришидаги бемазагарчиликлари туфайли уни жазоламаслик ёки енгил жазо билан алмаштириш, бу биринчидан; партиявий виждонимга тўғри келмас эди. Иккинчидан эса бу бошқаларга —атрофдагиларга салбий таъсир кўрсатиши мумкин эди. Формал жазолаш ҳамиша иш манфаати юзасидан ёмон оқибатларга олиб келади. Буни мен кўп йиллик кузатишларимдан яхши биламан.

Жазолаш —раҳбар учун энг оғир иш. Айниқса, кўзга кўринган ходимни жазолаётганда кишининг ўзи эзилиб кетади. Негаки, ёнингда бирга қанча йил ишлаган, бирга юрган ходимдан ажралиш оғир бўлса-да партия, давлат, коллектив манфаатлари йўлида уни ҳатто партиядан ўчиришгача оғир жазо чораларини қўллашга мажбур бўласан, киши.

Районимиздаги автосервис раҳбарлари яқингача «еттинчи осмон»да юришарди. Бу ерда ошна-оғайнигарчилик авжида бўлган. Кўзбўямачилик, формал ишга қабул қилишлар одат тусига кирган. Район партия комитети бюроси дастлаб, автосервис раҳбарларини ишдан олиш ва уларга қаттиқ виговор бериш билан кифояланган эди. Улар «чуқурроқ текширув»ни талаб қилиб, норозилик билдиришди. Натижада бошқа кўпгина қинғир ишлари ҳам очилиб кетди. Автосервис раҳбарлари тугул, уларнинг ҳамтовоқ ёрдамчиларини ҳам партия сафидан ўчиришга тўғри келди.

Шуни ҳам айтиш ўринлики, баъзи кишилар раҳбарнинг мансабигагина дўст бўлишади. Гоҳида илгари узоқ бўлган қўни-қўшни, қариндош-уруғлар ҳам лавозимли кишидан бирон нарса ундириш илинжида «яқинлашиб» кетишади. Бундайлардан ўз вақтида огоҳ бўлган яхши, албатта.

— Сиз Ленин, Октябрь районларига кўп йиллар мобайнида раҳбарлик қилгансиз. Мана, энди салкам 250 минг кишилик Чилонзор районига бошчилик қилиб келяпсиз. Айтингчи, жойни бундай ўзгартириб туришнинг раҳбарлик иш тажрибангизга таъсири бўлдими?

— Мен бу саволингизни сал бошқачароқ оҳангда тушундим. Яъни раҳбарлик зиналаридан кўтарилмай, райондан-районга ўтиш маъносида. Бунга сира афсусланмайман! Негаки, доим ишлаб чиқаришнинг оғир жабҳаларида, қолоқ участкаларда ишлаб, ўша жойда муваффақиятга эришиш ҳар кимга ҳам насиб бўлавермайди. Шу ўринда коммунистнинг маънавий фазилатлари, коммунистик ахлоқ ҳақида ўйлаб кетаман. Хўш, коммунистик ахлоқ нима ўзи? Бу энг аввало, жамиятимиз бахт-саодати йўлида ҳалол ва фидокорона меҳнат қилишдир. Бу эса ҳар бир кишининг жамоат мулкини кўпайтириш йўлида жонкуярлик кўрсатишини талаб этади. Ҳар қандай ноҳақликка, лоқайдликка, инсофсизликка, амалпарастликка, кўзбўямачиликка қарши курашни, ахлоқий тозалик, одмилик ва камтарликни, кишиларга ҳурмат билан ёндошишни талаб этади! Эсимда, 1941 йилдан то 1953 йилгача «Ташсельмаш» заводида 8-механика-йиғув цехи бошлиғи бўлиб ишладим. Кейин 1953 йилда «Подъёмник» заводига директор қилиб тайинлашди. Ўша пайтда бу корхона жуда қолоқ эди. Кўп йиллар қолоқлик тамғаси босилган корхона коллективига омад кулиб боқдими ёки ишимиз юришиб кетганиданми, заводимиз илғорлар сафига ўтди, ҳатто қаторасига бир неча йил мукофотланиб келди.

1957 йилда Ленин район партия комитетига биринчи секретарь қилиб сайланганимдан буён эса орадан 25 йил вақт ўтди. Чорак аср мобайнида кўп нарсаларни мушоҳада қилдим, ўйладим, мағзини чақдим. Шуларнинг ичида энг муҳими —кишининг ўзида юксак маънавий фазилатларни муттасил камол топтириб боришдир.

Лавозимнинг ўзигина ҳеч қачон кишини бу фазилатга эга қилолмайди. Баъзи «ўртача идора»ларнинг «ўртача раҳбар»лари лавозимнинг ўзи обрўни таъминлайди, деб хато ўйлашади. Мен қайси районда ишламайин, ўша райондаги ишларнинг юришиб кетишига ҳаракат қилдим. Бу ишларим ҳақида яхшиси ўзимдан эмас, балки ўша районларнинг меҳнат коллективларидан сўраб билганингиз маъқулроқ.

Аммо бир нарсадан ҳамон афсусланаман. У ҳам бўлса вақтида билим ололмаганимдан. Ҳозирги ёшларга ҳавасим келади. Уларнинг бой билим олишлари учун барча шарт-шароитлар яратиб берилган. Мен эса 1938 йилда Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги техникумига ўқишга кириб, эндигина 4-курсга ўтганимда бирдан уруш бошланиб қолди. Ўша оғир кунларда корхоналарда ишчилар етишмас, айниқса токарлар озчиликни ташкил этарди. Мен «Ташсельмаш» заводида токарлик қила бошладим. Эсимда: мина тайёрлаш цехида кечани-кеча, кундузни-кундуз демай ишлардик. Шу заводда токарликдан цех бошлиғи даражасига кўтарилдим.

1943 йилнинг баҳор кунларидан бирида ҳамкасбларим кутилмаганда мени ўраб олишиб, қизғин табриклаша кетди. Нима гаплигига ҳайрон эдим. Улар ҳозиргина радиодан менинг Қизил Юлдуз ордени билан мукофотланганимни айтишди. Ана ўшандан буён 40 йилга яқин вақт ўтди. Улуғ Ватан урушининг оғир кезларида партия ва ҳукуматимиз берган бу олий мукофот менга барча мукофотлардан ҳамон аълороқдир!

— Ўзингизга берилган биринчи партиявий топшириқни эслай оласизми?

— Ҳа, аниқ ёдимда. 1942 йил эди. «Ташсельмаш»да ишлардим. Корхонамизда Совет Армияси жангчиларига ўқ-дорилар етказиб бериш масаласи кўндаланг турарди. Мен партия аъзолигига кандидатликка қабул қилинган ўша йиғилишда худди шу масала муҳокама этилди. Кейин Куйбишев район партия комитети бюросидан ўтдим. Ана шу ерда менга берилган биринчи партиявий топшириқни сира унутмайман: «Доимо кристалдек покиза бўлинг, ишчанлик умрбод ҳамроҳингиз бўлсин!» Дарҳақиқат шундай бўлди, умр бўйи уни ёдда тутишга ва шунга амал қилишга интиламан.

— Толиб Содиқович, кадрлар қўнимсизлигига қарши курашда Чилонзор район партия комитети қандай тажрибаларга эга?

— Дарвоқе, ишимизга оид энг асосий масала ҳам шу — кадрлар масаласидир! Ахир, раҳбарлик ҳақидаги масала бу энг аввало, кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйиш тўғрисидаги масаладир, деб бежиз айтишмаган-да. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежнев Ўзбекистон ССРга учинчи Ленин ордени топширилишига бағишлаб Тошкентдаги тантаналарда сўзлаган нутқида республика аҳолисининг кўп миллатли состави кадрлар сиёсатида ҳам муайян даражада ўз ифодасини топаётганини таъкидлаб ўтган эди.

Кадрлар тўғрисидаги масала аслида ишнинг муваффақиятини таъминлаш ҳақидаги масаладир. Хўш, кадрларнинг муқим ишлаб қолиши, улар қўнимсизлигининг олдини олиш учун шахсан мен нима қиламан? Биринчидан, кадрда ўзига ишонч бўлсин! У бу ерга вақтинчалик қўйишган деб ўйламасин. Ўзига катта ишонч кўрсатилган ҳар қандай раҳбар ходим энг аввало, бу ишончни амалий ишлари билан оқлашга ҳаракат қилмоғи зарур. Сир эмас, ходимларни мажлисларда бўлар-бўлмасга пўписа қилиб: «Ишдан оламан, жазолайман!» деб юрагини безиллатиб қўйиш ҳеч қачон яхши натижа олиб келмайди. Бу мутлақо нотўғри услубдир. Ўзингиз бир ўйлаб кўринг. Қайси жойларда иш яхши кетаяпти? Қаердаки, ходимлар ўзига ишонса, келажагини ойдин ҳис қилса. Шунинг учун ҳам ўз тажрибамдан яхши биламан: кўпчилик ўртасида, мажлисларда, халқ ичида бирон-бир раҳбар ходим ҳақида жуда эҳтиёт бўлиб гапираман. Акс ҳолда унинг кўнгли ишдан совийди, қўли ишга бормайди. Натижада ўша жойда иш орқага кета бошлайди.

Агар раҳбар ходим ўз вазифасига нолойиқ бўлса, бу иш қўлидан келмаса, буни юзига рўй-рост айтмоқ керак! Мен одатда иш қўлидан келадиган, лекин ишни сал бўлса-да бўшаштириб қўяётган ходимларни пленумларда, йиғилишларда танқид қиламан. Шу ўринда яна бир нозик жиҳатни ҳам айтиб ўтай. Танқид қилиш фойдали деб ўша ходимни кетма-кет ҳар хил мажлисларда қизартираверишҳам яхши самара бермайди! Бир марта танқид қилдингми, ундан тўғри хулоса чиқаришини кут. Ишда яна ўзини кўрсата бошладими, ўрни билан буни ҳам пайқай билиш керак. Умуман, бу ишда меъёр билан иш тутиш керак. Иккинчидан, бизда кадрларни ўқитиш ва тарбиялашга катта аҳамият берилмоқда. Чунки, ҳозирги шароитда бусиз кўп тармоқли хўжаликни тебратиш қийин. Учинчидан, ходимларни топшириқ бериш билан синаш ҳар бир соҳада ҳам жуда фойдалидир. Бу нарса айниқса раҳбар ходимларнинг ҳақиқий фазилатларини —ишчанлиги, ташаббускорлигини, уддабуронлигини аниқлашда қўл келади. Масалан, шундай ҳоллар ҳам бўладики, баъзи раҳбарлар фақат ишлаб чиқариш планини ошириб бажариш билан машғул бўлиб, бошқа жиҳатларни унутиб қўйишади. Бунда ишчанлик тор амалиётчиликка айланиб кетади. Худди шунга ўхшаб нуқул коллегиаллик қиламан дейиш ҳам қуруқ гап сотишга айланиб кетиши мумкин.

— Раҳбарни одатда коллективнинг дирижёри дейишади. Владимир Ильич Ленин айтган қуйидаги сўзлар ёдингизда бўлса керак: «Оркестрга ҳақиқатан дирижёрлик қила олиш учун ким, қаерда ва қандай чолғу чалаётгани, қайси чолғуни қаерда ва қандай чалишга ўргангани ва ўрганаётгани, ким, қаерда ва нима учун созни бузаётгани (музика қулоққа хуш ёқмай қолган вақтда), носозликни созлаш учун кимни, қандай ва қаерга ўтказиш кераклиги аниқ маълум бўлиши лозим». Баъзи раҳбарларнинг оммадан ажралиб қолишининг сабаблари нимада?

— Совет ҳокимиятининг дастлабки йиллари вақтидаёқ Владимир Ильич Ленин омма ичида бўлиш, уларнинг кайфиятини билиш, у билан алоқани доимо мустаҳкамлашни раҳбар ходимларга ҳамиша уқтирар эди. Чунки КПСС доимо оммага таяниб иш кўрган, унинг битмас-туганмас ташаббусини қўллаб-қувватлаётгани учун ҳам коммунистик қурилиш вазифаларини муваффақиятли ҳал этяпти. Район партия комитети кенг меҳнаткашлар оммаси ўртасида ишлайдиган ва улар билан доимо мулоқатда бўладиган коммунист-раҳбарлар —участка бошлиғидан тортиб корхона етакчисигача коллектив аъзоларининг ҳаёти билан яқиндан танишиб боришларига, доимо улар билан ҳамфикр, ҳамдам бўлиш зарурлигига эътиборни қаратмоқда.

Хўжакўрсинга «активлик» кўрсатадиган, ишни доимо ўзидан соқит қилишга уринадиган, бирон ишни ўзи ҳал этиш ўрнига дарров ўзидан юқори ташкилотларга оширишга, яъни бошқалар гарданига юклашга уринадиганлар ҳам учраб туради...

— Бу ўринда яна доҳиймизнинг: «Энг муҳими— ҳар томонга ташланиш керак эмас, балки кичикроқ вазифаларни олиш, ўз олдингизга аввало кичикроқ мақсадларни қўйиш, лекин уларни қатъият билан амалга ошириш, бошланган ишни эсдан чиқармаслик, балки охирига етказиш яхши», деган сўзларини ҳар бир раҳбар ходим қон-қонига сингдириб олса, нур устига нур бўлар эди.

— Тўғри айтасиз. Афсуски, иш ўрнига мажлисбозлик қиладиган, бир марта муҳокама этилган масалага ҳадеб қайтаверадиган кишилар ҳам бор. Улар бошчилик қилаётган коллективларда ишчанлик ўрнини расмиятчилик эгаллаши турган гап. Бунга эса йўл қўйиб бўлмайди.

— Толиб Содиқович, сизнингча раҳбарнинг шахсий намунаси кўпроқ нималарда намоён бўлиши керак?

— Шахсий намуна ҳеч қачон ўз-ўзича пайдо бўлмайди. У ҳалол, пешона тери билан майдонга келади. Партия ва ҳукуматимиз қарорларини вақтида адо этиш, уларга ҳозиржавоблик билан тадбирлар қўриш ҳар қандай раҳбарнинг биринчи галдаги бурчи бўлмоғи керак!

КПСС Марказий Комитетининг май (1982 йил) Пленуми СССРда 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Озиқ-овқат программасини белгилаб берди. Район партия комитети пленумида, бошланғич партия ташкилотларида Пленум қарорлари юзасидан конкрет чора-тадбирлар белгиланди. Ҳозир ана шу тадбирларни бажариш юзасидан изчил иш олиб боріляпти.

Раҳбарнинг шахсий намунаси ҳақида гап кетганда биринчи галда «Ташметрострой» бошлиғи, яқинда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланган П. В. Семёнов, «Главсредазирсовхозстрой»нинг «Промгражданстрой» тресги бошқарувчиси Ш. Мавлудов, 7-«Мосстрой» тресги бошқарувчиси Н. А. Азейшвили, кўкрак хирургияси институтининг директори В. В. Воҳидов, «Главташкентстрой»нинг транспорт бошқармаси бошлиғи С. П. Василенко ва бошқалар кўз олдимга келади.

Муҳим қарорлар қабул қилиб, тадбирлар белгилаб, унинг бажарилишини назорат қилмаслик ҳам баъзи раҳбарларнинг ёмон белгиларидан биридир. Қолаверса, ахлоқий софлик, ҳалолликни мен раҳбарнинг шахсий намунаси деб атаган бўлур эдим. Нега шундай? Халқ, коллектив ҳар бир раҳбар ходимнинг юриш-туришини, ахлоқ-одобини ва бошқа сифатларини яхши билади. Уларни алдамоқчи бўлган, ялтироқлик қиладиган кишилар худди яхши кийим билан ўзини кўз-кўз қилмоқчи бўлган бебурд одамларни эслатади. Бир ўйлаб кўринг: ишхонада, маҳаллада ҳар бир кишининг кимлигини, унинг ахлоқини, характерини беш қўлдек биласиз. Нима демоқчиман? Аввало, киши ўзининг яхши ишлари билан эл-юрт ўртасида танилиши керак. Одамлар бировга баҳо беришганида унинг ташқи томонига қараб эмас, биринчи галда маънавий қиёфасига қараб қадрлашади. Шундай экан, шахсий намуна кўрсатиш ҳар бир раҳбар учун ҳам қарз, ҳам фарздир.

— Айтайлик, баъзан ишонч билдирилган кадрларнинг талтайиб кетиш ҳолларини сезиб қолсангиз, уни тартибга чақириш, вақтида тўғри йўлга солиш учун қандай курашасиз?

— Владимир Ильич Лениннинг: «Оммани талтайтириб қўймаслик керак, оммадан узилиб қолмаслик керак» деган кўрсатмалари биз учун дастуриламал бўлмоғи керак! Шахсан ўзимга келганда шуни айтмоқчиманки, мен ходимлар қанчалик ташаббускор, ишчан бўлмасин, уларни ҳадеб пинжимга олаверишни ёқтирмайман. Нега шундай қиламан? Чунки ходим талтайиб кетади. Русларда яхши маънода ишлатиладиган «дистанция» деган сўз бор. Ҳар қанақа муносабатнинг ҳам ўз чегараси бўлади. Менга қолса «Ходимларни суюлтиравверманг, ҳадеб мақтайверманг», дегим келади. Юқорида бир саволингизга жавоб бераётганимда ходимларни мақташда меъёрга эътибор бериш кераклигига шаъма қилиб ўтган эдим. Бирон одамни мақтасам бир йилда бир, ярим йилда бир мақтайман, холос. Айтайлик, бирор ходимни қаттиқ танқид қилиб юбордингиз. Кейин ишига қараб бир кўнглини кўтариб ҳам қўйинг. Талабчанлик ҳамиша меҳрибонлик билан уйғунлашса иш яхши кетаверади.

Май Пленуми қарорларини қизғин бажаришга киришганмиз. Яқинда ана шу қарор ижросига бағишланган актив йиғилишини ўтказдик. «Гипросельстрой» лойиҳалаш институти, «Промсвязь» заводи раҳбарлари сабзавот, полиз маҳсулотларини йиғиб-териб олиш учун қўшни районга мўлжалдагидек ишчи кучларини жалб этишмабди. Мен бу икки ташкилот раҳбарларини танқид қилиб ўтдим. Ўзингиз бир ўйлаб кўринг: шаҳар аҳолиси пахта етиштирмайди, чорвачилик билан шуғулланмайди. Май Пленуми эса кенг миқёсда Озиқ-овқат программасини белгилаб берган. Хўш, биз қишлоқ аҳлига нима билан ёрдам беришимиз мумкин? Айтайлик, қишлоқ хўжалик машинасозлиги корхоналари уларга агрегат, деталлар, турли эҳтиёт қисмлар етказиб беришни кўпайтириш тадбирларини кўришяпти. Қолганларчи? Бошқа корхоналар, ташкилотларнинг ходимлари ён атрофдаги қишлоқ районларида ўз ёрдамчи хўжаликларини ривожлантиришлари, қишлоқ аҳлига етиштирилган ҳосилни ўз вақтида йиғиб-териб олишда ёрдамлашиш имкониятига эгамиди? Эга эди! Менимча, актив йиғилишидаги танқид бошқаларнинг ҳам кўзини очди.

— Маълумки, актив раҳбарлар билан бирга пассив деб аталадиган раҳбарлар ҳам учраб туради.

— Ўзбекларда катта арава қаёқдан юрса, кичик арава ҳам ўша ёқдан юради, деган мақол бор. Ташаббускор, ишчан раҳбарлар билан ишни ўз ҳолига ташлаб қўядиган раҳбарни фарқлаш осон, албатта. «Ташкентхлеб» бирлашмаси, «Главташкентстрой»нинг 5 мингга яқин одам ишлайдиган транспорт бошқармаси сингари йирик ташкилотлари раҳбарлари энг аввало, партия XXVI съезди белгилаб берган режаларни изчил амалга ошириш йўлида ғайрат-ташаббус кўрсатиб ишлашлари билан меҳр-муҳаббат қозонишмоқда. Уларга ой охирида «План нима бўлади?», деб суриштириб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Айни пайтда шундай кичик корхоналар ҳам борки, уларнинг раҳбарларига ҳам план нима бўляпти, деб ниқтаб ўтиришнинг кераги йўқ. Пассив раҳбарларга келганда пассивлик уларнинг ўзига зарар келтиради.

Масалан, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ишлаб чиқариш комбинати директори Соҳиб Ғофуровга биз даставвал ишонч билдирган эдик. Ҳақиқатан бу ердаги ишларни жонлантириб юборган эди. Худди шунингдек 71-механизациялашган колонна ва 4-ремонт-қурилиш бошқармасида ҳам дастлабки кезларда ижобий ўзгаришларни кўриб қувонган эдик. Бу— корхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари Соҳиб Ғофуровнинг ҳам, Деҳқонбой Иброҳимов ва Элдор Жемилёвнинг ҳам раҳбарлик қобилиятидан далолат берган эди. Аммо кейинги вақтларда нимадир бўлдию улар ўзларига талабчанликни бирмунча пасайтириб юборишди, кўрсатилган катта ишончни тўғри тушунишмаяпти— ишда янги, сезиларли ютуқларга эришолмаяптилар.

Умуман олганда эса катта аравани тортолмаган раҳбарга кичикроқ аравани беришга, гоҳо унинг етакчилик ролидан воз кечишга тўғри келишини раҳбар ходим бир дақиқа ҳам унутмаслиги лозим.

— Оддий ишчилар, хотин-қизлар сафидан раҳбарликка кўтарилганлар истиқболи ҳақида нима дея оласиз?

— Бенхтиёр Леонид Ильич Брежневнинг Тошкентдаги тантаналарда сўзлаган нутқида унинг партия XXVI съездининг хотин-қизларни раҳбарлик ишларига янада активроқ кўтариш зарурлиги тўғрисидаги кўрсатмаси ёдга тушади. Бизнинг районимизда бундай хотин-қизлар кўп. Масалан, районда барча раҳбар кадрларнинг 28 процентини хотин-қизлар ташкил этади. Улар орасида Крупская номидаги мактабгача педагогика билим юрти директори Озода Омонова, Ленин номидаги хотин-қизлар педагогика билим юрти директори, Ленин орденли Меҳри Шарипова, шунингдек «Узгипросельстрой», «Узгипрозем» лойиҳалаш институтларининг раҳбарлари Шоҳида Ҳайдарова, Лола Тўраҳўжаевалар борки, улар ўз истеъдодлари билан эл-юрт ҳурматига сазовор бўлмоқдалар. Ишчилар сафидан раҳбарликка кўтарилганлар жуда кўп. Қолаверса, бу борада ўзимдан қиёс этсам, муболаға бўлмас.

Бизнинг районимизни асосан саноат ва қурилиш райони деса бўлади. Районимиздаги барча қурилиш ташкилотлари ҳар йили бутун республикада 153 миллион сўмдан зиёд ҳажмда иш бажаришади. Тошкентнинг 2000 йиллик юбилейига қизғин тайёргарлик кўришда барча саноат, қурилиш, транспорт ташкилотлари, ўқув юртлари, илмий ва лойиҳа муассасалари коллективлари жон куйдиришяпти.

— Сўнгги савол. Сиз учун бироз кутилмаганроқ бўлса ҳам жавоб беришингизни илтимос қиламан: Сизни ҳам тез-тез танқид қилиб туришадими? Қуйидан бўладиган танқидга қандай қарайсиз?

— Танқид қилинмайдиган раҳбар —раҳбарми? Танқидни келажакнинг меваси, дейишади. Аввало, танқидни тўғри тушуниш керак. Уни нотўғри талқин қиладиганлар бор. Партиявий танқид аслида ўша танқид қилинаётган раҳбар ходим учун кўрсатилаётган талабчанлик, жонкуярликдир.

Мени ҳам тез-тез танқид қилиб туришади. Масалан, район партия комитетининг пленумларида, йиғилишларда сўзга чиққан ўртоқлар: «Биз район партия комитетининг бу масалага эътибор беришини сўраймиз», «Райкомга шундай истагимиз бор эди» каби истак, мулоҳаза, танқидий фикрлар билдиришганида биринчи галда менга тегишли эканлигини чуқур ҳис қилиб ўтираман. Гоҳида танқидни бўғувчилар ҳали ҳам борлигидан хафа бўлиб кетаман. Ахир, ўша сўзга чиққан киши «думалоқ хат» ёзмасдан, дадиллик билан кўнгилдагини юзингга очиқ-ойдин айтса-ю, унинг оғзига уриш ноинсофлик бўлмайдими? Мен ҳамиша қўл остимдагиларга танқидни бўғмаслик кераклигини қайта-қайта уқтираман. Негаки, минбардан туриб айтиладиган ҳар қандай танқидий сўз ўзини билган раҳбар ходимга адолатли топшириқ, ечимини кутаётган вазифадир. Чунки унга айнан сизнинг ёрдамингиз зарур бўлиб қолганда. Бирон кишидан танқидий фикр чиқдими, демак у аксарият ҳолда ўша соҳанинг жонкуяри, тинч ўтиришни ўзига эп кўрмайди. Қолаверса, танқид раҳбарнинг келгусидаги ҳаракатига туртки беради, уни янада яхшироқ ишлашга, ёддан кўтарилган масалалар билан шуғулланишга ёрдам беради. Танқид ҳаётни олға силжитувчи куч, унинг бўлгани яхши!

Суҳбатни
Ҳамид ИКРОМОВ
олиб борди.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

ИЖОДИЙ ВАЗИЯТДА

СОФИЯ. Болгарияда партия маорифи системасида янги ўқув йили бошланди. Аввалги йилларда бўлганидек К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Лениннинг ғоят бой меросини ўрганиш ўқув проблемасининг асоси бўлади.

Янги ўқув йили БКПнинг социал-иқтисодий сиёсати актуал проблемаларини ўрганишдан бошланади. Программа машғулотларида семинарларнинг қатнашчилари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг халқаро аҳамиятини кўриб чиқадилар, БХР билан СССРнинг кўп қиррали ҳамкорлиги тўғрисида лекциялар туркумини тинглайдилар, В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолияти билан, КПССнинг ҳужжатлари билан батафсил танишадилар. Шу мавзулар юзасидан ўқувчиларга ёрдам бериш мақсадида махсус ўқув адабиёти тайёрланган.

Партия маорифи системасидаги янги ўқув йили, деб таъкидлайди БКП Марказий Комитетининг органи— «Работническо дело» газетаси, меҳнаткашларнинг жуда катта бунёдкорлик ғайратини халқ хўжалигини интенсивлаш проблемаларини ҳал қилишга қаратиши керак. Янги ўқув йили ижодий вазиятда бошланганлиги, меҳнаткашларнинг коммунистик идеалларга ва революцион анъаналарга содиқлиги БКП XII съездининг қарорлари тўла-тўкис бажарилишининг гаровидир.

Венгриядаги Кечкемет шаҳрида яшовчи Альберт Лешковскини коллекционергина эмас, балки ажойиб чолғучи ҳам дейиш мумкин. Унинг уйида жаҳоннинг кўпгина мамлакатларидан келтирган 500 га яқин ранг-баранг чолғу асбоблари бор. У буларнинг ҳаммасида куйлар чала олади.

МТИ—ТАСС фотоси.

ХИРМОН КЎТАРИЛМОҚДА

БУДАПЕШТ. Шу кунларда венгер деҳқонлари зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Мамлакатнинг дала ва боғларида кузги экинларнинг мўл ҳосили пишиб етилди, сабзавоткорлар билан боғбонларнинг қўли-қўлига тегмаяпти. Кузнинг бир неча ҳафтаси мобайнида, 1,5 миллион тонна сабзавот, 800 минг тонна узум ва 1 миллион тоннадан кўпроқ олма омборларга ва қайта ишлаш корхоналарига юборилади.

Венгрия қишлоқ хўжалигининг меҳнаткашлари ҳосилни узлуксиз ташишни ташкил этишга алоҳида эътибор бермоқдалар. Бу ишда улар темирйўлчилар ва автотранспорт корхоналарининг меҳнаткашлари билан мустаҳкам ҳамкорлик қилмоқдалар, улар учун ҳам куз фасли энг долзарб даврларнинг биридир. Узум ва олма ҳосилини йиғиштириб олишда студентлар ва мактаб ўқувчилари деҳқонларга ёрдам бермоқдалар.

1982 йилда Венгрия қишлоқ хўжалигининг меҳнаткашлари олдига маҳсулот етиштириш ҳажмини 4—4,5 процент кўпайтириш вазифаси қўйилган. Шу марраға эришилиши ички бозорни таъминлабгина қолмай, шу билан бирга экспорт учун мол етказиб беришни кўпайтиришга муҳим ҳисса қўшиш имконини ҳам беради.

ТАБИАТНИ АРДОҚЛАМОҚДАЛАР

БЕРЛИН. ГДР ўрмонларида тез-тез учраб турадиган бойқуш тасвири туширилган беш қиррали лавҳалар туристларга табиатни ардоқлаш зарурлигини эслатади. Ҳозирги вақтда республикада 700 дан кўпроқ қўриқхона бор. Уларнинг ҳаммаси томоша қилиш учун очиб қўйилган. Аммо ҳар бир меҳмон баъзи бир қоидаларга риоя қилиши: махсус ўтказилган сўқмоқлардан четга чиқмаслиги, чодир қурмаслиги, бошқа йўл билан табиатга зарар етказмаслиги лозим. ГДРдаги 7000 гектарга яқин алоҳида қўриқхоналарга саёҳатчилар киритилмайди, улардан фақат илмий мақсадларда фойдаланилади.

Республикада табиатни муҳофаза қилишга оид қатъий тадбирлар амалга оширилиши туфайли қирилиб йўқ бўлиб кетай деб қолган ўсимлик ва жониворларнинг кўпгина нодир турларини сақлаб қолишга муваффақ бўлинди. Чунончи, Эльба дарёсида ва унинг ирмоқларида яшовчи қундузлар сони кейинги йилларда камайиб кетган эди, энди яна кўпайиб, 1000 бошга етди. Қушлардан 300 дан ортиқ турини ҳам давлат ўз ҳимоясига олган.

Қишлоқ ва шаҳарлардаги 12 мингдан кўпроқ жамоатчи вакиллар табиатни ҳимоя қилишга салмоқли ҳисса қўшмоқдалар. Улар маҳаллий маъмурлар билан, шунингдек ўз сафларида 40 мингдан зиёд активни бирлаштириб турган ГДР табиат ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш жамияти аъзолари билан мустаҳкам ҳамкорлик қилмоқдалар.

ДУНЁ ШАҲАРЛАРИ ВА ПОЙТАХТЛАРИДА

ЛОНДОН. Гринвич муниципал кенгаши Лондоннинг шу районини «ядро қуролидан холи зона» деб эълон қилди. Кенгаш бошлиғи Жон Остин-Уолкер гапириб, кейинги пайтларда консерваторлар ҳукумати авж олдириб юборган ва ядро урушида омон қолиш ва ҳаттоки унда ютиб чиқиш мумкин деган пропаганда кампанияси Гринвич аҳолисини қаҳр-ғазабга келтирмоқда, деди.

Бу кампания М. Тэтчер кабинети социал программа ҳамда оммавий ишсизликка қарши курашга сарфлаш ўрнига қуролланиш пойгасига ташлаётган мўмай-мўмай пулларни оқлаш учун жамоатчилик фикрини чалғитишга қаратилган.

Гринвич муниципал кенгаши ядро фалокатининг даҳшатли оқибатларини пойтахт аҳолисига тушунтириб беришга кўмаклашувчи бир қанча тадбирлар ўтказиш планини белгилаб олди. Яқин фурсатда районнинг ҳамма кутубхоналарида урушга қарши плакат ва адабиётлар виставкаси ташкил этилади.

ГААГА. Заанстад шаҳар маҳкамаси ўз шаҳрини ядросиз зона деб эълон қилди. Унинг территориясида Американинг қанотли ракеталарига, шунингдек бошқа ҳар қандай ядровий қурол турларига ўрин бўлмаслиги керак, дейишди шаҳар маъмурлари. Голландиянинг айрим районларини ядросиз зоналар деб эълон этиш ҳаракати бошланганига бир йилча бўлди. 64 шаҳар маҳкамаси, шунингдек мамлакатнинг энг катта вилояти— Шимолий Голландия (пойтахт Амстердам шу вилоятда жойлашган) шундай қарорга келганлигини эълон қилган эди.

ЛУСАКА. Ботсвананинг энг ёш шаҳри— Жваненг барпо этилганига атиги тўрт йил бўлсада, унинг донғи республикадан ташқари чет элларга ҳам ёйилди. Шаҳар у ерда очилган жаҳондаги энг катта олмос конларидан бири туфайли бунёдга келди ва тез ривож топди. Мутахассисларнинг чамаларига кўра бу йил Жваненгда шу қимматбаҳо тош қазиш 3,5 миллион каратга боради. 1985 йилда эса 4,5 — 5 миллион каратга етади. Янги кон Ботсванани жаҳонда олмос қазиш юзасидан олдинги ўринлардан бирига олиб чиқди.

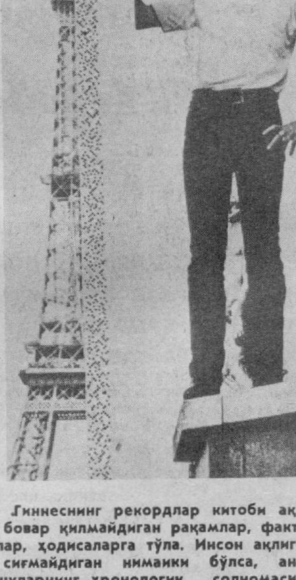

Гиннеснинг рекордлар китоби ақл бовар қилмайдиган рақамлар, фактлар, ҳодисаларга тўла. Инсон ақлига сиғмайдиган нимаики бўлса, ана шуларнинг хронологик солномаси дейиш мумкин. Бу киши парижлик ҳамшаҳарларига мана шу кроссвордни таклиф этди. Буни тузишга бир неча ой вақтини сарф этган.

Кейстон—ТАСС фотоси.

СССРнинг 60 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

УЛАН-БАТОР. Монцамэ агентлигининг хабар қилишича, «Эрдэнэт» кон-бойитиш комбинатининг интернационал коллективи СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш, илғор тажрибадан ва меҳнатнинг янги методларидан фойдаланиш ҳисобига пландан ташқари икки миллион тугриклик маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини олди.

Мана шу монгол-совет қўшма корхонасининг намунаси ҳозирги Монголия учун характерлидир. Эндиликда олимлар билан ишлаб чиқариш ходимларининг ҳамдўстлиги мамлакатнинг кўпгина илғор корхоналарида аниқ йўлга қўйилган меҳнат маромига хос хусусият бўлиб қолди, меҳнат унумдорлигини оширишнинг бош омилларидан бирига айланди.

Фан-техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этишда ихтирочи ва рационализатор ишчилар муҳим роль ўйнамоқдалар. Ўтган беш йилликнинг ўзида уларнинг сони тўрт баравар кўпайди, уларнинг ижоди туфайли республика миқёсида 70 миллион тугрикка яқин иқтисодий наф олинди.

ВАЗИЯТ КЕСКИНЛАШДИ

ЛОНДОН. Шимолий Ирландиядаги вазият яна жуда кескин тус олди. Ай-ти-ви телекомпанияси ахборот бўлимининг хабарига кўра душанбадан бошлаб Ольстер полициясидаги ҳамма отпускалар ва ишдан жавоб беришлар бекор қилинган, инглиз армия бўлинмалари оширилган тайёргарлик ҳолатига келтириб қўйилган. Ольстердаги энг катта шаҳарларнинг кўчаларида армия ва полициянинг кучайтирилган нарядлари соқчилик қилиб юрибди. Кеча Нью-ри шаҳрида яна бомбалар портлатилди, бир қанча районларда отишмалар бўлди.

Шимолий Ирландиядаги кескинлик кучайганлигига Лондон расмий доираларининг Ольстер ассамблеясига 20 октябрь куни ўтказилмоқчи бўлган сайлов муносабати билан вилоятда қилинган ташвиқотчилик найранги сабаб бўлди. Шимолий Ирландия ишлари билан шуғулланувчи министр Ж. Прайорнинг ташаббуси билан тузилмоқчи бўлган шу ассамблеяга бериладиган ваколатлар жуда кемтик бўлмаганлиги сабабли ҳатто буржуа матбуоти ҳам ҳукуматнинг бу машмашаси барбод бўлишини олдиндан айтиб қўйган эди.

Консерваторларнинг бу галги «ташаббуси» аслида Ольстер проблемаларини сиёсий ҳал этишнинг тўла-тўкис барбод бўлган аввалги планларидан унчалик фарқ қилмайди. Ольстернинг кўпгина сиёсий бирлашмалари сайловда қатнашмоқчи эмасликлари тасодифий ҳол эмас.

Буюк Британия коммунистик партияси билан Ирландия коммунистик партияси бўлажак сайловни гражданлик ҳуқуқлари учун курашчиларга қарши бундан буёнги жабр-зулмларни ниқоблаш мақсадида қўйилган очиқдан-очиқ ташвиқотчилик қадами деб баҳоладилар.

Ҳикмат гуллари

ДОНОЛАРНИНГ АҚЛ ЧИРОҒИ

△ Дилда бор гап тилга чиқади, шунинг учун дилингизни пок тутинг.

△ Ақл-идрок, фаҳм-фаросат билан амалга оширилган ишнинг замини пухта, натижаси самарали бўлади.

△ Араб мутафаккири Ал-Ғаззолий айтади:

— Мақсадим ҳақиқатни билишдан иборат. Шунинг учун ҳам чинакам билим нималигини аниқлаб олишим лозим... Чунончи, мен биламанки, уч ўндан кичикдир. Агар олдимга бирор мўъжизакор келиб, йўқ, уч ўндан катта, мана мен шу фикрнинг исботи учун қўлимдаги таёқни илонга айлантираман, деса, гарчи у шундай қилган тақдирда ҳам, ҳар қалай, унинг янглишаётганлиги ҳақидаги фикрим собитлигича қолаверади. Мен унинг маҳоратига қойил қоламану, лекин ўз билимимдан шубҳаланмайман.

△ Шоир Носир Хисрав айтади:

Билимдан шод бўлур доим
дилу жон,
Билимсиз оламда ҳайрон
саргардон.

△ Бир донишманд айтади:

— Баъзи шошма-шошар кишилар шошқалоқлик шумлигидан пушаймонлик чуқурига йиқиладилар, ўйламасдан, шошилиб иш бошлаганлар бало гирдобига ғарқ бўладилар. Ақлли ва тажрибали кишилар эса тадбир ва сабрни ўзларига раҳбар қилиб оладилар, фикр ойнасини донишмандларнинг ишорат ва насиҳатлари билан пардозлайдилар, унга сайқал берадилар, енгилтаклик, шошма-шошарликдан ҳазар қиладилар. Шунинг учун иқбол ва давлат эшиги уларнинг назарида очилади, бошларига бахт-саодат дурлари сочилади.

△ Одам гўзаллиги олам гўзаллигига ўхшайди, бундай одамдан кишилар баҳра оладилар.

△ Инсоннинг зоҳири қиёфаси эътиборга молик бўлса ҳам, унга сийратига, яъни ички оламига қараб баҳо берилади.

△ Ҳаёт тўлқини бир денгиз, бурч жуда катта ҳарсанг тошдир. Шу қўрқинчли тошга урилиб кетишдан эҳтиёт бўлайлик.

△ Эй ўғил! Кимки яхшилик йўлида уринса-ю, бироқ бирорта ёдгорлик қолдиролмаса, у «яхши» деган ном қолдиролмайди.

△ Бу тўққиз равоқ остида «яхши» деган ном энг буюк иморатлардан ҳам яхшироқдир.

△ Қанча-қанча одамлар дунёдан йўқлик сари кетишди, катта-катта бинолар қуриб, номларини айвонига битиб қўйишди. Уларнинг тани тупроққа айланди, аммо «яхши» деган номи ҳамон ўлмай яшамоқда.

△ Яхшилик иморати нуқсонлардан холий бўлиб, тирикликнинг офтоби уларни ҳимоя қилиб туради.

Сен каби мингларни кўрди бу жаҳон,
Улардан қолмади ном ила нишон.
Ҳикматдан назм-ла бир китоб битгин,
Ўзингдан ёдгорлик қолдириб кетгин.

• Наботот—ҳаёт манбаи

«Тоққа чиқмасанг, дўлана қайда?»

Халқимизда «Тоққа чиқмасанг дўлана қайда, машаққат чекмасанг жонона қайда?» деган ибора бор. Бу гапда жон бор. Дўлана тоғда ўсади, унинг олтиндек сап-сариқ меваси ажойиб бўлади. Чиндан ҳам олтин кузнинг энг лаззатли ноз-неъматларидан бири дўланадир. Уни ҳамма, айниқса болалар севиб ейишади. Чунки у чиройли жажжи олма, мазаси тотли, нордон-ширин бўлади.

Дўлана аслида наботот оламининг атиргуллилар оиласига мансубдир. У тоғ ва тоғ олди районларида ўсади. Республикамизда дўлананинг 39 тури учрайди. Табиатнинг сахий бу неъмати қадим замонлардан истеъмол қилиб келинади. Олимларимизнинг аниқлашича, ундан кондитер саноатида конфет, шоколад, торт, шунингдек, ҳар хил ширин сувлар, сирка-сироплар тайёрлаш мумкин.

Дўланадан қадимда халқ табобатида юрак, ошқозон фаолиятини яхшилашда қўлланиб келинган. Унинг барги асабни жойига келтиради. У юрак ҳаракатини меъёрига тушириб, қон босимини маълум нормада сақлайди. Илдизи эса асаб системасини тинчлантиради. Дўлана меваси таркибида 18 процентга қадар глюкоза ва фруктоза, узум, лимон, олма кислоталари, витаминлар ва бошқа фойдали микроэлементлар бор.

Дўлананинг гули асаларилар учун бол йиғиш манбаидир. Унинг баргида 260 миллиграмм витамин С, пўстлоғида эса ошловчи моддалар, бўёқлар ҳам мавжуд. Дўлананинг ёғочидан ҳар хил идишлар тайёрлашда ва кундалик хўжаликда, саноатда кенг фойдаланса бўлади.

Дўлана табиатнинг манзарали ва мевали дарахтларидандир. Илгари унинг ҳосилига унчалик эътибор берилмас эди. Сўнгги тўрт-беш йилдирки ўрмон хўжалик ходимлари томонидан дўланага катта эътибор берилмоқда. Унинг меваси давлат томонидан йиғиб-териб олиняпти.

Лекин, баъзи бир кишилар тоғлардаги дўлана меваларини аёвсиз териб олиб, унинг шох-шаббаларини синдиришмоқда, увол қилишмоқда. Агар ўрмончилар дўлана меваларини териб, колхоз дўконларида сотилишни ташкил қилсалар айни муддао бўлур эди.

Дўлана дарахти манзарали ва мевали дарахт сифатида кўпайтирилиши керак. У қурғоқчиликка бардошли, тупроқ эррозиясини сақлашда муҳим аҳамиятга эга дарахтдир.

Ҳ. ҲАБИБУЛЛАЕВ.

СУРАТДА: Дудинскдаги «Хейро» («Чиқаётган қуёш») ҳаваскорлик ансамбли кийикчилар рақсини ижро этмоқда. Бу ансамбль ўн йилдан зиёд вақтдан бери ишлаб келмоқда. У Красноярск комсомоли мукофоти лауреати, ўлка, республика, халқаро кўриклари қатнашчиси. Бу коллектив репертуаридан Узоқ Шимол халқларининг қўшиқлари ва рақслари ўрин олган.

А. Семенихин ва В. Данильченко фотоси. ТАСС фотохроникаси.

НЕМИС ЮМОРЛАРИ

— Оғайни, автобусда чекиш ман этилган.

— Наҳотки, ахир бу автобус узоққа юрадиган автобус-ку.

— Тўғри, бу автобусда чекиш мумкин, аммо йўловчилардан руҳсат сўраш керак.

— Бу ерда мендан бошқа ҳеч ким йўқ-ку.

— Қизиқ экансиз, у ҳолда йўловчилар чиқишини кутинг-да.

* * *

Сартарош бир йигитнинг пахмоқ бўлиб кетган сочини олаётган эди.

— Яхши йигит, сиз бир пайтлар шапка кийиб юрмаганмисиз?

— Ҳа, бундан бир неча йил аввал кийиб юрганман.

— Гапингиз ростга ўхшайди, аммо мен уни сочингиз орасидан ҳозир топиб олдим.

* * *

— Сен бугун жуда тез тўқияпсан-ку, — деди Грубе хотинига.

— Ҳа, бир оз шошилаяпман. Мана бу иплар тугаб қолмасдан пайпоқларни тўқиб улгурмоқчиман-да.

* * *

Ўқитувчи мактабда икки боланинг карта ўйнаётганини кўриб қолди. Сездирмасдан келиб икковининг ҳам қулоғидан маҳкам ушлаб олди ва бир шапалоқдан уриб, қўйворди. Кейин у биринчи боладан сўради:

— Хўш, нега сени урганимни тушундингми?

— Тушундим, — деди у, — мен ўнликни қирол билан босишим керак эди.

Ўқитувчи тишини тишига босиб иккинчи боладан сўради:

— Хўш, сени нега урди?

— Мен, мен унга ўнликни юрганим учун бўлса керак.

Немис тилидан

Й. ПАРДАЕВ таржимаси.

Шанба оқшоми

△ ҲИКМАТ БИР ҲОВУЧ ОЛТИН ДИЛДИЗИ АСАБНИ ТИНЧЛАНТИРАДИ

△ ҲАР ТЎҒРИДА КЕЛИНГ, БИР КУЛИШАЙЛИК.

ҲАЗОНРЕЗГИ

(ЭТЮД)

Кузнинг нам аралаш хушбўй шамолидан роҳатланиб, мавжланиб оқаётган кенг анҳор ёқалаб йўлкадан ҳассасини дўқиллатиб кетаётган мўйсафиднинг юзини сийпаб сарғайган қайрағоч барги ерга тушди. У тўхтаб, ҳассасига суяниб ерга тушган баргни қўлига олди, худди бир нарсани эслагандай ён томонда турган ўриндиққа чўкди ва хаёлан:

— И-я, ҳазонрезги ҳам бошланибди-да? Қара, ўзинг сезмаган ҳолда умр ҳам анҳордек оқиб ўтар экан. Кечагина эди-ку, ахир, кўча-кўйда чанг-тўзонда тентираб болалар билан чиллак ўйнаб юрганларим. У вақтларда тош йўл қаёқдаю, асфальт қаёқда эди. Очарчиликни не азобларда ўтказганларим эсимга тушса ҳозирги тўкинчиликни, лекин бу тўкинчиликда ҳаддидан ошаётган баъзи нон кўр, тўй ва ҳар хил маросимларда нонни ва ош-овқатларни беҳисоб нобуд қилишаётганини кўрсам ғижинаман, уларни виждон азоби қийнамаяптими деб ўзимдан сўрайман... Не азобларда ўқиб мактабни битирдим-а? Эсимда, институтга кирганимда ҳам худди шундай, сарғайган баргларнинг тўкилишини кузатганларим.

Даҳшатли урушга кетган кунларим ҳам худди шундай ҳазонрезги вақтига тўғри келган эди. Зафар қучиб, ғалаба билан қайтиб келганимда эса катта ўғлим беш ёшда эди. Мана энди йиллар ўтиб, инсониятни уруш даҳшатларидан қутқаришда ҳисса қўшганингдан на фақат ўзингни, балки оила аъзоларингни ҳам алоҳида хизматлари борлигини эслаб кўр.

Шукрким фарзандларимнинг олтовлони ҳам ўқимишли, бир ишнинг бошини тутган, уйли-жойли, мўмин-қобил чиқди. Мевасидан ҳам данаги ширин деганларидек, набираларим-чи, оҳ, қандай лаззат, қандай шараф бобо бўлиш!..

У мусаффо осмонга кўз тикиб, беихтиёр ўрнидан турди ва йўлга тушаркан:

— Бошимиз узра ҳар доим шундай соф осмон бўлсин, фарзандларни, жамики инсониятни умри ҳеч қачон ҳазонрезги бўлмасин, — дея, яхши ният билан ҳассасини дўқиллатиб, бир қўлида сарғайган қайрағоч баргини ушлаганча яна йўлида давом этди.

Фаёз ҒАФУРОВ.

Ошқозонда вояга етувчилар

Австралиялик биологлар «реобитрахус» деб аталувчи маҳаллий турдаги қурбақаларнинг қандай кўпайишини кузатишга ва бу ҳодисани суратга олишга муваффақ бўлдилар. Қизиғи шундаки бу қурбақачалар она ошқозонида вояга етар экан. Ошқозондан туғилиш — жонзотлар оламидаги энг қизиқ ҳодисалардан бири бўлса керак.

Урғочи қурбақа уруғ қўйгандан сўнг, бир оз вақтдан кейин уни ютиб юборади. Қарангки, уруғлар она ошқозонида сувдагига нисбатан тез вояга етар экан.

Уларнинг туғилишини суратга олиш осон бўлмади. Чунки кузатиш олиб борилаётган қурбақалардан биринчиси ўз болаларини бир секунд ичида 60 сантиметр масофага туфуриб юборди. Иккинчиси хотиржамроқ бўлгани учун олимлар суратга олишга улгуришди. Туғилиш жараёни қуйидагича бўлди: онаси оғзини очиши билан иккита боласи чаққонлик билан сакраб тушди. Бир неча минутдан кейин онаси тўртта боласини бараварига туфуриб юборди. Бунга бир секунд вақт кетди холос. Кейин туғилиш жараёни секинлашди ва болалар бир кунда учталаб ёруғ дунёни кўра бошладилар.

Олимлар яна бир қизиқ ҳодисани кузатдилар. Нимжонроқ боласини онаси яна қайта ютар ва у кучлироқ бўлгунча ошқозонда асрар экан.

ҲАЙВОНОТ ОЛАМИНИ ЎРГАНАМИЗ

Акула илонга дўст эмас

Одамлар акулалар билан курашишда турли-туман воситаларни қўллаб кўрдилар ва қўлламоқдалар. Сув остида тинчгина ва бехатар ишлаш учун аквалангистлар акулаларни фалаж қилиб қўювчи заҳарли дорилардан ҳам, кучли ҳид таратиб бу қўрқинчли балиқларни чўчитувчи моддалардан ҳам, денгиз йиртқичларининг тиши ўтмайдиган скафандрлардан ҳам фойдаланиб кўрдилар.

Яқинда акулалар билан курашишнинг яна бир воситаси топилди. Тинч океанининг Калифорния қирғоқларида сув ости кузатишлари олиб бораётган аквалангистлар енгил водалаз костюмларини денгиз илонининг терисидаги белгиларга ва рангига мослаб бўядилар.

Маълум бўлишича, акулалар сув ости заҳарли илонлари билан учрашиб қолганда қаттиқ қўрқувга тушар ва тезроқ қочиб қолиш пайида бўлишар экан. Аквалангистларга бу нарса жуда ҳам қўл келди. Лекин ҳали бир нарса аниқ бўлганича йўқ. Янги костюмли «қариндошлар» ҳақиқий денгиз илонларига қизиқ туюлиб, улар билан танишиш истагини уйғотмасмикан?

Ҳурмат ва иззатда

Дунёнинг деярли барча мамлакатларида ит ишқибозлари жамиятлари мавжуд. Лекин Гайана (Жанубий Америка) чангалзорларида истиқомат қилувчи ваи-ваи қабиласидагидек итларга бўлган ҳурмат ҳеч қаерда бўлмаса керак. Маҳаллий турдаги кучукчалар туғилиши билан тайёрланиши сир тутиладиган шифобахш суюқликка чўмилтирилади. Ҳиндуларнинг эътиқодича, бу суюқлик янги туғилган кучукчаларга куч ва узоқ умр ато қилар экан.

Урғочи ит жуда ҳам кучсиз бўлса, кичкинтойларга қарашни ҳинду аёллари ўз зиммаларига олишади. Меҳрибон энагалар ўз эркатойларини бир кунда икки, ҳатто уч маротабалаб дарёга олиб бориб ювиб-тарашади.

Итлар ҳиндуларнинг тантанали байрамларининг энг ҳурматли меҳмонлари ҳисобланади. Уларни байрамларга қизил рангга бўяб олиб келишади. Агар ит қариб ва ўзига овқат топиб ея олмайдиган бўлиб қолса, уни қўлда энг яхши овқатлар билан боқилади. Итларнинг ўлимига худди оила аъзоларининг ўлимидек қайғурадилар.

Албатта, бундай ҳурматга итлар ҳам ўз садоқатлари ва вафодорликлари билан жавоб берадилар. Бегона одамлар ван-ваилар қишлоғига келиб қолса — аҳволига вой! Ван-ваиларнинг итга бўлган ҳурматининг бош сабабчиси ҳам шунда бўлса керак. Улар итларни ўз қишлоқлари, аёллари ва болаларини ҳимоя қилувчи содиқ дўстлар сифатида ҳурмат қиладилар.

М. МАҲМУДОВ тўплаган.

РАССОМ ТАБАССУМИ

Овқат еяётганда нафаси ҳаккалак отади,
Ишга қолганда совуқ қотади.

Сўнгги модадаги тасқаралар.

— Бай-бай, дўхтир, тишим асфальтдан эмас.

А. Ҳолиқов ва М. Унгаров расмлари.

Пермь области. Лисьвен металлургия заводи — мамлакатимизда сирланган идишлар ишлаб чиқарувчи энг йирик корхонадир. Корхона савдо тармоқларига умумий суммаси йилига 52 миллион сўмлик 50 номдан ортиқ турли буюмлар жўнатади.

СУРАТДА: рассом-конструкторлар Т. Кречетова (чапда) ва Н. Шулина сирланган идишларни безатиш учун янги расмлар тайёрлашяпти.

Е. Загуляев фотоси.

Дам олиш соатида

КРОССВОРД

1. Сабзавот. 2. Таом ҳуруши, ўсимлик. 3. Қимматбаҳо садаф, тақинчоқ. 4. Жун газлама. 5. А. Беляевнинг фантастик романи. 6. Ўзбек халқ достони. 7. Рангли металл. 8. Шарқда кенг тарқалган ахлоқий-эстетик мазмундаги машҳур асар. 9. Ўзбекистондаги дарё. 10. Чўл ўсимлиги. 11. Одил Ёқубов қиссаси. 12. Ёғочдан буюмлар ясовчи ҳунарманд. 13. Ижтимоий фан. 14. Халқ оғзаки ижоди жанри. 15. Сайёра. 16. Кашфиёт. 17. Афсонавий катта қуш. 18. Қитъа.

Тузувчи. Ф. ОРИПОВ.

16 ОКТЯБРДАГИ «ПАХТА» КРИПТОГРАММИ»НИНГ ЖАВОБЛАРИ:

I. Сатин. II. Мироб. III. Ҳашар. IV. Ғўзапоя. V. Агроном. VI. Қоракўл. VII. Йигириш. VIII. Фарғона.

Ўқиладиган шиор: «Халқ қўли билан яратилган оқ олтин»ни исроф қилмай йиғиб олайлик.

* * *

«Шанба оқшоми» саҳифасидаги кроссвордларга Ш. Искандаров, М. Орипов, Х. Муродов, В. Толипова, З. Шарипова, Н. Каримов, М. Имонхўжаева, Т. Жаҳонгиров, А. Аюбов ва бошқа кўплаб ўртоқлар тўғри жавоб ёзиб юборишган. Хат йўллаган оқшомхонларга редакция ташаккур билдиради.

• *Рамзий масаллиқлар*

ТУХУМ ТИМСОЛИДА

Арабларнинг овқатланишида товуқ тухуми—ал байза унча муҳим аҳамиятга эга масаллиқ эмас, бироқ унинг рамзийлиги бор, у ҳам бўлса бу куч-қувват адо қилувчи ҳисобланишидадир.

Кимки ўзини нимжон сезса бир неча тухумни пишириб, арчиб шайх ҳузурига боради. Руҳоний буни олиб сиртига қандайдир дуои-бандларни битиб беради. Шундай тухумни еган киши дарҳол ўзини бардам, бақувват сезар эмиш.

Уларнинг бошқа ақидаларига қараганда, тухум марҳуманинг тинч ётишига восита бўлар эмиш. Гап шундаки, хотини ўлган эркак бир йилгача аза тутиб, уйланмаслиги керак. Аммо бева эркак муддатдан олдинроқ уйланиб қўйса, ўлган хотинининг синглиси ёки бирон аёл қариндоши қабристонга бориб қабрга товуқ тухумини кўмади. Шундай қилинса гўё марҳума эрининг қилмишидан уялмасдан қабрида тинч ётар эмиш.

Тухум кўпгина халқларда ували-жувалилик рамзи ҳисобланади. Жумладан, ўзбекларда тўй куни келин томон куёв навкарлар дастурхонига бир нечта тухум пишириб келтириш одати сақланган. Илгари бу, янги оила кўплаб бола-чақали бўлсин деган рамзий маънони англатган.

Тожикларда бола кўрган оилага йўқлаб келувчи қариндошлари албатта тухум пишириб бориш одати бўлган, бу ҳам ували-жувалилик рамзи ҳисобланган.

Йеменликларда ҳам келин келган хонадоннинг остонасида тухум синдирилар экан. Бу ҳам янги оиланинг кўплаб болали бўлиши рамзи ҳисобланади.

К. МАҲМУДОВ.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ДЕЛЬФИН БОЛАНИ ҚЎРИҚЛАДИ

Ҳинд океанидаги Кокос оролида бошланган кучли бўрон қирғоқда турган 11 ёшли Ник Кристиадис деган болани сувга тушириб юборди. Бу океанда ваҳший акулалар кўп бўлади. Шунинг учун Никнинг ота-оналари умидсиз бўлишди.

Аммо Никка дарҳол дельфин ёрдамга келди. Дельфин сувдаги бола атрофидан айланиб, уни қўриқлаб турди. Тўрт соатдан сўнг қидирувчи самолёт ёрдамида бола океандан қутқариб олинди.

БАДАНДАГИ ЁЗУВ УЧУН

Дания мамлакатида чиқарилган қонунга мувофиқ, танага игна санчиб тушда турли сўзлар ёздириш ёки ҳар хил расмлар солдириш ман этилади ва шундай қилган кишилар жиноий жавобгарликка тортилади.

Яқинда Копенгаген шаҳар суди баданида ёзув бор 25 кишини ушлаб олиб, келиб, уларни қамашга ҳукм чиқарди.

МЎЙЛОВ ЧЕМПИОНИ

Сочи бўйи баравар сарвқомат қизлар учраб туради. Уларга ҳамманинг ҳаваси келади. Аммо мўйлови бўйи баравар эркак кишига кимнинг ҳаваси келади?! Шотландиялик Джон Рой жаҳоннинг энг узун мўйловли кишиси ҳисобланади.

«Рекордчи» мўйловининг узунлиги ўз бўйидан ҳам узунроқ — ҳар бир мўйлови 1 метру 74 сантиметрдан иборат. Бундай натижага Джон Рой 43 йилдан бери соқол олдирмай эришди. У мўйловларини икки ён чўнтакларига солиб юради. Мўйловлар чўнтакдан чиқиб кетавериб эгасига кўп ҳалақит бермоқда.

«Пахтакор»нинг рақиблари

«Динамо» (Киев)

БУГУН

«Пахтакор» Марказий стадионида футбол бўйича мамлакат биринчилигининг олий лигасида қатнашаётган тошкентлик футболчилар Киевнинг «Динамо» командаси футболчилари билан навбатдаги тур учрашувини ўтказишади.

Киевнинг «Динамо» командаси 1975 йилда энг яхши команда сифатида шуҳрат қозонган эди. Коллектив майдонда чиройли ўйин кўрсатиш билан барча мухлисларнинг ҳурматига сазовор бўлган эди. Ҳар бир ўйинчи юксак техник ва тактик маҳорат кўрсатиб команда шарафини жон куйдириб ҳимоя қиларди.

Орадан йиллар ўтди. Команда ўзгарди. Тўғрисини айтганда, у ҳозир яна маҳорат борасида юксак чўққига кўтарилиш арафасида турибди. Аввалги составдан фақат Буряк, Веремеев, Блохин қолган, холос. Худди шу ўйинчилар команданинг ўйин услубини шакллантиришга катта ёрдам кўрсатишмоқда. Команданинг ёш ўйинчилари Демьяненко, Бессонов, Баль, Балтача, Евтушенко тез орада СССР терма командасининг аъзолари даражасига кўтарилишди. Лозинский, Каплун, Бойко, Хапсалис, Хлус сингари ёш ўйинчилар ҳам маҳоратларини тобора ошириб боришяпти. Қисқа қилиб айтганда команданинг барча ўйинчилари умумий мақсад — ўз майдонида ҳам, ўзгаларнинг майдонида ҳам ғалабани қўлга киритиш учун бор маҳоратларини ишга солишмоқда.

СССРда хизмат кўрсатган тренер, спорт мастери В. Лобановский етакчилик қилаётган коллектив яна футболда юксак маҳорат кўрсата бошлади. Бунинг учун қуйидаги фактларни келтириш кифоя. Киевлик футболчилар кейинги ўн йилда Кубок эгаларининг Кубоги, Суперкубок сингари шарафли совринларни қўлга киритишди. Шу даврда команда олти марта мамлакат чемпиони бўлди. Икки марта СССР Кубогини қўлга киритди.

Энди команда тарихига назар ташлайлик. Коллектив 1927 йилда ташкил этилган. У 1936 йилдан буён футбол бўйича мамлакат биринчилигининг олий лигасида муттасил иштирок этиб келмоқда. Киевлик футболчилар 1938 йилда Ленинграднинг «Спартак» командасини 7:0 ҳисобида, 1977 йилда «Черкоморец» командасини 8:0 ҳисобида мағлубиятга учратган.

Василий Турянчик команда шарафини энг кўп марта ҳимоя қилган ўйинчи ҳисобланади, У 308 марта Киевнинг «Динамо» командаси кийимида майдонга чиққан. Олег Блохин команданинг энг мерган ҳужумчисидир. У рақибларнинг дарвозасига 168 марта тўп киритган.

Киевлик динамочилар олий лигада 1200 учрашув ўтказишган. 548 учрашувни ғалаба билан якунлаб, 285 учрашувда мағлубиятга учрашган, 367 учрашувни дуранг натижа билан якунлаганлар.

«Пахтакор» Киевнинг «Динамо» командаси билан шу кунга қадар 33 марта беллашган. Ҳамшаҳарларимиз беш учрашувда ғалабага эришганлар, 19 учрашувда мағлубиятга учрашган. 9 учрашув эса дуранг натижа билан якунланган. Тўплар нисбати 58:28. Кўриниб турибдики, дарвозани нишонга олишда меҳмонларнинг қўли анча баланд.

Бу йилги биринчи давра учрашувида тошкентликлар Киевда 1:0 ҳисобида енгилишган. Кейинги учрашувларни кўтаринки руҳда ўтказаётган пахтакорчилар мағлубият аламини олишса ажаб эмас.

БУНИ ҲАММА БИЛИШИ КЕРАК

ҚОРА ПАШША—ХИРА ПАШША

Куз бўлишига қарамай, уй-жойларда баъзан пашша кўпайяпти. Уни йўқотиш учун нима қилишимиз керак! Шу ҳақда мутахассис маслаҳатини берсангиз.

Ш. Обидова, М. Назарова, Х. Нурматова,
Самарқанд дарвоза кўчасида истиқомат қилувчилар.

Пашша тез кўпаядиган, юқумли касаллик микробларини ташувчи зарарли ҳашаротдир. Одатда кунлар сал илиб-исиса пашшалар кўпаяверади. Уй пашшаси одам яшайдиган жойда кўп бўлади: уй ҳайвонларининг ахлатига, ошхона чиқиндиларига тухум қўяди: одамнинг овқати, нажаси ва бошқа органик чиқиндилар билан озиқланади, пашша одамнинг ифлос баданига, кирга, идиш-товоқларга қўнади ва бунда аксари юқумли касалликларни юқтиради. Куз пашшаси одам ва уй ҳайвонларининг қони билан озиқланади, уй ҳайвонларининг терисига, баъзида кишиларнинг жароҳатланган ерига тухум қўяди ва қаттиқ азоб беради.

Пашша баъзи юқумли касалликларни тарқатиши билан одамларга катта зарар етказади. Пашша бўғма, трахома, сил, сарамас, йирингли касалликлар, полиомиелит, куйдирги ва бошқа касалликларни тарқатувчи ҳисобланади. Пашша, айниқса юқумли ошқозон-ичак ва гижжа касалликларини тарқатиш билан катта зарар келтиради.

Пашшаларнинг бўлиши шу хонанинг ёки аҳоли яшайдиган жойларнинг санитария ҳолати талабга жавоб бермаслигидан дарак беради. Пашшаларнинг кўпайишининг олдини олиш учун аҳоли яшайдиган пунктларни доимо, узлуксиз чиқиндилардан тозалаб туриш керак. Хонадонлардаги чиқиндиларни усти беркитиладиган идишларда сақлаш, белгиланган жойларга олиб чиқиб ташлаш ёки районларда ташкил қилинган «Автодормехбаза» ходимлари томонидан йиғиб олиб ташланиши керак.

Шаҳарларда ва районларда чиқиндилар йиғиладиган жойлар белгиланган масофада бўлиши ва узлуксиз устидан тупроқ билан кўмиб турилиши зарур. Чиқиндиларни ташийдиган машина ва бошқа механизмлар махсус ажратилган жойларда тозаланиб, ювилиб кимёвий дорилар билан ишланиб туриши шарт. Уй ҳайвонлари турадиган, паррандалар боқиладиган жойлар доимо тоза, ахлатлар тўпланишига йўл қўйимаслик, иложи борича чуқурлиги бир метр ва эни бир ярим метр қилиб қазилган ўраларга тўпланиб, устидан қалинлиги 10 сантиметрдан кам бўлмаган миқдорда кул, қум, тупроқ билан беркитилиши керак.

Пашшаларга қарши курашда кимёвий воситалар, шу жумладан хлорофос, нафтализол, хлорли оҳак, хлорофосли қоғоз, ёпишқоқ масса, ёпишқоқ қоғоз, «ДДВФ» препарати, аэрозолли баллончалар ва бошқалардан фойдаланилади.

Ҳаво ҳароратининг пасайиши сабабли пашшалар кўпроқ хоналарга—уй ичига кира бошлайди. Уй ичидаги, турар жой биноларидаги пашшаларни йўқотишда аэрозолли баллончалар ва ёпишқоқ қоғоз жуда яхши натижа беради. Аэрозолли баллончаларни қўллашда улар устига ёзилган кўрсатмаларга риоя қилиш зарур. Ёпишқоқ қоғозни эса «Мухолов», «Муксид», яъни ёпишқоқ массадан тайёрлаш мумкин. Бундан ташқари, хонадонлар ва турар жой биноларидаги пашшаларни йўқотишда хлорофосли қоғозлар ва хлорофосли «Эффект» таблеткасидан ҳам фойдаланиш мумкин.

Биз юқорида айтган кимёвий дориларни дорихоналардан, хўжалик магазинларидан харид қилишингиз мумкин. Шунингдек, районларда ташкил этилган хўжалик ҳисобидаги профилактик дезинфекция бўлимлари орқали шартнома тузиш йўли билан ҳам курашилади.

Ш. ҚАЮМОВ,
Тошкент шаҳар дезинфекция станцияси бўлим бошлиғи.

„ТОШКЕНТ ТАРОНАСИ“ГА МАРҲАМАТ!

Ишчилар синфи ҳақида, тошкентликларнинг Ўзбекистон пойтахти 2000 йиллигига тайёргарлик жараёнида қўлга киритган меҳнат ютуқлари тўғрисида ҳикоя қилувчи энг яхши бадиий, публицистик ва музикали асарлар шаҳар конкурси ҳақидаги

НИЗОМ

ИШЧИЛАР СИНФИ ҲАҚИДА, ТОШКЕНТЛИКЛАРНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ПОЙТАХТИ 2000 ЙИЛЛИГИГА ТАЙЁРГАРЛИК ЖАРАЁНИДА ҚЎЛГА КИРИТГАН МЕҲНАТ ЮТУҚЛАРИ ТЎҒРИСИДА ҲИКОЯ ҚИЛУВЧИ ЭНГ ЯХШИ БАДИИЙ, ПУБЛИЦИСТИК ВА МУЗИКАЛИ АСАРЛАРИГА ТОШКЕНТ ШАҲАР КОНКУРСИ «ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ВА «ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» ГАЗЕТАЛАРИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ССР ЁЗУВЧИЛАР СОЮЗИ БИЛАН ҲАМКОРЛИГИДА 1982 ЙИЛ ОКТЯБРИДАН 1983 ЙИЛ СЕНТЯБРИГАЧА ЎТКАЗИЛАДИ.

I. КОНКУРСНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

Газета саҳифаларида меҳнат коллективларининг план топшириқларини, Тошкентнинг 2000 йиллиги шарафига қабул қилган социалистик мажбуриятларини ва муқобил планларини бажариш бўйича мусобақасини кенг ёритиш, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифати проблемасини, илмий-техника тараққиёти суръатини тезлаштириш халқ хўжалигида юксак пировард натижаларга эришишни чуқур очиш;

Пойтахт меҳнаткашлари, беш йиллик қаҳрамонлари, янгилик ташаббускорлари Бутуниттифоқ, республика область ва шаҳар социалистик мусобақасининг коллектив ғолиблари, пойтахтимиз шуҳратига-шуҳрат қўшаётган кишиларнинг меҳнат кўтаринкилиги, юксак сиёсий онглилиги намуналарини ёрқин акс эттириш;

Меҳнат коллективларининг пойтахтни коммунистик меҳнат, юксак маданият, намунали жамоат тартиби ўрнатилган шаҳарга айлантириш учун олиб бораётган кўп қиррали ишини ҳар томонлама ёритиш. Республика пойтахтининг, Ўрта Осиёнинг йирик саноат, илмий ва маданият маркази, дўстлик ва қардошлик шаҳри бўлган Тошкентнинг тарихини ва бугунги кунини ёрқин тасвирлаб беришдан иборат.

II. КОНКУРСДА ҚАТНАШИШ ШАРТЛАРИ

Конкурсда турли касб эгалари, касб-ҳунарларидан қатъий назар, иштирок этишлари мумкин.

Конкурс қуйидаги бўлимлар бўйича ўтказилади:

1. Проза (ҳикоя, новелла);
2. Поэзия (поэма, баллада, шеърий туркум);
3. Публицистика, ахборот жанри (очерк, репортаж, интервью);
4. Фоторепортаж, фотосурат, фотоэтюд;
5. Музикали асарлар — Тошкент ҳақида қўшиқ (Конкурс жюриси адресига нота ва қўшиқ текстини алоҳида қоғозларда жўнатиш зарур).

Ҳикоя ва очерк ҳажми икки интервалда машинкада ёзилган ўн бетдан ошмаслиги керак. Фотосуратлар эса 13х18 сантиметр ҳажмда, силлиқ қоғозга туширилган бўлиши зарур.

III. КОНКУРСНИ ЯКУНЛАШ ТАРТИБИ

КОНКУРС 1983 ЙИЛ СЕНТЯБРИДА, ЎЗБЕКИСТОН ПОЙТАХТИ — ТОШКЕНТ ШАҲРИНИНГ ЮБИЛЕЙИ ТАНТАНАЛАРИ АРАФАСИДА ЯКУНЛАНАДИ.

КОНКУРС ҒОЛИБЛАРИ УЧУН ҚУЙИДАГИ МУКОФОТЛАР БЕЛГИЛАНГАН:

1. **«ПРОЗА» БЎЛИМИ БЎЙИЧА:**
битта биринчи мукофот — 500 сўм;
иккита иккинчи мукофот — ҳар бири 300 сўмдан;
учта учинчи мукофот — ҳар бири 200 сўмдан.
2. **«ПОЭЗИЯ» БЎЛИМИ БЎЙИЧА:**
битта биринчи мукофот — 500 сўм;
иккита иккинчи мукофот — ҳар бири 300 сўмдан;
учта учинчи мукофот — ҳар бири 200 сўмдан.
3. **«ПУБЛИЦИСТИКА» БЎЛИМИ БЎЙИЧА:**
битта биринчи мукофот — 500 сўм;
иккита иккинчи мукофот — ҳар бири 300 сўмдан;
учта учинчи мукофот — ҳар бири 200 сўмдан.
4. **«ФОТОРЕПОРТАЖ» БЎЛИМИ БЎЙИЧА:**
битта биринчи мукофот — 500 сўм;
иккита иккинчи мукофот — ҳар бири 300 сўмдан;
учта учинчи мукофот — ҳар бири 200 сўмдан.
5. **«МУЗИКА АСАРИ — ҚЎШИҚ» БЎЛИМИ БЎЙИЧА:**
битта биринчи мукофот — 500 сўм;
иккита иккинчи мукофот — ҳар бири 300 сўмдан;
учта учинчи мукофот — ҳар бири 200 сўмдан.

Бундан ташқари, 12 та рағбатлантирувчи мукофот таъсис этилган — «Измайлово» туристик комплексига бепул йўлланмалар (2 та мукофот); «Звенигород» дам олиш пансионатига (4 та мукофот); «Плес», «Лунево», «Спутник» туристик базаларига (6 та мукофот), шунингдек, «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталари редакциясининг энг истеъдодли ёш муаллифлар учун белгилаган «Ёрқин асарлар учун» 10 та махсус мукофоти (150 сўмдан).

Конкурсга материаллар қуйидаги адресга жўнатилсин: Тошкент, ГСП, Ленин кўчаси, 41, «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталари редакциясига. «Тошкент таронаси» конкурсига» деб кўрсатилсин.

ҚАДРЛИ ГАЗЕТХОНЛАР!

Сизни конкурсимизда фаол иштирок этишга таклиф этамиз. Сизнинг ҳикоя ва очеркларингиз, шеърларингиз, репортажларингиз, қўшиқларингиз шаҳримиз — қадимий ва ҳамиша навқирон Тошкент ҳақида, меҳнаткаш шаҳар, дўстлик ва қардошлик шаҳри ҳақида ёрқин, образли ва ҳаққоний ҳикоя қилсин.

Редактор **Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ.**

Ҳафталик программа

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

25 ОКТЯБРЬ — ДУШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 «Совдеп». Телевизион ҳужжатли фильм. 10.10 «Эртак ҳузурида меҳмонда». «Олтин боғичли туфли». 2-серия. 11.30 «Мўъжизасиз-мўъжизалар». 12.30 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 «Суздаль». Ҳужжатли фильм. 15.30 «Ҳунар-техника билим юртларида нимага ва қандай қилиб ўргатишади!». 16.15 «Оналар мактаби». 16.45 П. И. Чайковский. Фортепьяно ва оркестр ижроси учун 1-концерт. 17.25 «Стадион ҳамма учун». 17.55 «Мунозара клуби».

19.00 «Футбол шарҳи». 19.30 СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. «ЯГОНА ОИЛАДА». МОЛДАВИЯ ССР. Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари С. К. Гроссу сўзи. «Бирдамлик». Ҳужжатли фильм премьераси. Санъат усталарининг концерти. 21.30 «Время». 22.05 «Дўстларимиз чеҳраси». 22.50 «Дунё воқеалари». 23.05 Концерт.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 «Ўша ерда, Қутб доираси ортида». Илмий-оммабоп фильм. 9.35 ва 10.35 Тарих. 8-синф. Социалист-утопистлар. 10.05 «АБВГДейка». 11.05 «Рус тили». 11.35 ва 12.35 Анатомия. Одам физиологияси ва гигиенаси. 8-синф. Қон сирлари. 12.05 Илмий-оммабоп фильмлар. 13.05 «Фан оламида». 13.35 И. С. Тургенев. «Бежин ўтлоғи». 6-синф. 14.05 Табиатшунослик. 2-синф. Ҳайвонлар қишга қандай ҳозирлик кўрмоқдалар! 14.25 СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. «Ерга садоқат». 15.15 П. Мериме. Асарлари саҳифаларида. 16.00 «Бионика — архитектура». Илмий-оммабоп фильм. 16.20 Янгиликлар.

18.30 Янгиликлар. 18.45 «Шимолий елка». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.00 «Ватан солдати». Бадиий фильм. 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 «Сиз бунга қодирсиз». 21.30 «Время». 22.05 Гнесинлар номли Давлат музика-педагогика институти камер оркестрининг концерти. 22.30 Хоккей бўйича СССР чемпионати. «Спартак» — АСК. 2- ва 3-даврлар. В. И. Ленин номли Марказий стадионнинг Кичик спорт майдонидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — Дзюдо кураши бўйича СССР чемпионати. Кишинёвдан олиб кўрсатилади.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 «Чўл водийси». «Рекламация». Телефильмлар. 12.30 География. СССРнинг ўрмон саноати.

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Тип лақабли чумоли». Мультфильм. 18.15 Болалар учун концерт. 18.50 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Халқ жасорати саҳифалари» (рус.). 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.50 «Халқ контроли экрани». 20.20 «Бугун оламда нима гап?» Халқаро аҳвол кундалиги. 20.30 «Ахборот». 20.50 М. Қориёқубов номли Ўзбек Давлат филармониясининг солисти А. Орифжонов концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Хирмонингизга барака». 22.25 «Оқ кема». Бадиий фильм. 00.05 Янгиликлар.

26 ОКТЯБРЬ — СЕШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 «Қўрқма, мен сен билан». Телевизион бадиий фильм. 1- ва 2-сериялар. 12.10 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.15 «Дўстларимиз экрани». Социалистик мамлакатлар телевидениеларининг ҳужжатли фильмлари. 16.00 СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. «Ишчи эстафетаси». 16.50 «Драматургия ва театр». А. С. Грибоедов. «Ақлдилик балоси». 17.35 «Ҳаёт мактаби». Телевизион очерк.

18.05 Баскетбол бўйича СССР чемпионати. Эркаклар. МАСК — «Жальгирис». Вильнюсдан олиб кўрсатилади. 18.45 «Беш йиллик. Ишлар ва одамлар». «Подмосковьеда ҳовли тўйлари». Кўрсатувда КПСС Москва область комитетининг биринчи секретари В. И. Конотоп иштирок этади. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Австрия тупроғида». Кинокўрсатув. 20.10 «Николо Паганини». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. «Ленфильм» ва Болгария телевидениесининг маҳсулоти. 1-серия. 21.30 «Время». 22.05 «Солдат мемуарлари». 2-фильм. «...Улар орденларини тақиб юришлари мумкин эмас эди». Телевизион ҳужжатли фильм. 23.05 «Дунё воқеалари».

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 «Қишлоқ хўжалиги». Киножурналнинг 5-сони. 9.35 ва 10.35 Физика. 10-синф. Механик тўлқинлар. Товуш. 10.05 ва 14.15 Француз тили. 11.05 Ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчиларига. Эстетик тарбия. Гўзаллик ҳақида уч новелла. 11.35 ва 12.35 Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 8-синф. СССРнинг иқтисодий системаси. 12.05 Шахмат мактаби. Оқ руҳ. 13.05 «Фан оламида». Академик Л. А. Орбели. 13.45 Тарих. «Сўнмас у кунлар шуҳрати». 14.45 «Рус санъати». XVIII аср живописи. 15.20 «Қишлоқ янгиликлари». 16.20 Янгиликлар.

18.30 Янгиликлар. 18.45 Рассомлар ҳақида ҳикоялар». Рокуэлл Кент. 19.15 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 «Халқаро панорама». 21.30 «Время». 22.05 «Кўприклар». Бадиий фильм.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 Физика. Иссиқлик двигателлари. 12.00 «Созлаш». Телефильм. 12.30 Ўзбек адабиёти. Уйғун — драматург.

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Сепкилвой каникулда бувисиникига боради». Мультфильм. 18.10 «Пионер дружиналари Бутуниттифоқ маршида». 18.40 «Ёшлик» студияси кўрсатади. Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотига номзодлар. 19.10 «СССР 60 йиллигига — 60 зарбдор ҳафта». «Средазэлектроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмасидан репортаж. 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.50 «Куртат». Телефильм. 20.00 «Ёзувчилар пахтакорлар ҳақида». 20.30 «Ахборот». 20.55 Ўзбекистон телевидениеси ва радиоси ёш солистларининг концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Чорвачилик — зарбдор фронт» 22.25 «Салом, бу мен». Бадиий фильм. 1-серия. 23.30 Янгиликлар.

II

18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.10 Рус адабиёти. А. С. Пушкин асарлари музикада (рус.). 18.40 «Саричелек». Телефильм. 18.50 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Физика. 19.50 «Боғбон ва унинг соҳиби». Телефильм. 20.00 Янгиликлар. 20.20 Реклама. 20.40 «Бизнинг бош мухбиримиздан» (рус.). 21.29 «Оила ҳақида мулоҳазалар». Телефильм. 21.30 МТ II.

27 ОКТЯБРЬ — ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 «Буратино кўргазмаси». 10.10 «Николо Паганини». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. 11.30 «Киносаёҳатчилар клуби». 12.30 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 Телевизион ҳужжатли фильмлар: «Республикам куни» (Тошкент). «Газ — Ачак» (Ашхабод). «Қорақум капитанлари» (Ашхабод). «Илҳом» (Тошкент). 16.20 «Мураббий». Телевизион журнал. 16.50 П. И. Чайковский номли VII Халқаро конкурс лауреати, пианиночи Мичиэ Коями (Япония).

17.25 «Горнчилар, қаердасиз!». 18.10 «Петроград. Ўн еттинчи йилнинг октябри...» Телевизион ҳужжатли фильм. «Биз янги дунёни қурамиз». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 Концерт. 19.50 «Жасорат». Узоқ Шарқ оқ гвардиячи ва интервентлардан озод қилинганлигининг 60 йиллигига. 20.20 «Николо Паганини». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия. 21.30 «Время». 22.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Динамо» (Минск) — «Динамо» (Киев). Минскдан олиб кўрсатилади. 23.45 «Дунё воқеалари». 24.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Шахтёр». — «Спартак». 2-тайм. Донецкдан олиб кўрсатилади.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 «Тупроқнинг сирли олами». Илмий-оммабоп фильм. 9.35 ва 10.35 География. 7-синф. СССР денгизлари. 10.05 ва 14.50 Немис тили. 11.05 Ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчиларига. Физика. Кристалларнинг тузилиши ва хоссаси. 11.35 ва 12.35 Музика. 6-синф. И. С. Бах. 12.05 «Ота-оналар, Сизлар учун». 13.05 Анатомия. Одам физиологияси ва гигиенаси. 8-синф. Юрак қандай ишлайди. 13.35 Жон Рид. Ҳаёти ва ижоди саҳифалари. 14.20 «Салом, болалар». СССР халқ ўқитувчиси Ю. С. Қашкин ҳақида телевизион очерк. 15.20 А. М. Горький драматургияси. 16.20 Янгиликлар.

18.30 Янгиликлар. 18.50 «Салют, пионерия!». Болалар бадиий коллективларининг концерти. 19.30 «Давр ва ўзим ҳақимда». Телевизион ҳужжатли фильм. 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 «Сенинг севимли шогирдларинг». Телевизион ҳужжатли фильм. 21.00 «Спорт ҳафталиги». 21.30 «Время». 22.00 «Чол ва шамол». Телевизион бадиий фильм премьераси. 23.45 Балет артистларининг концерти.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 Физика. Товуш ҳодисалари. 12.00 Мактаб ўқувчилари учун. «Китоб — бизнинг дўстимиз» (такрорий). 12.40 «Реакторга йўл». Телефильм.

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Кулфат». Мультфильм. 18.20 Болалар учун. «Қувноқлар даврасида». 18.50 «Ораста кийинайлик». 19.10 «Тошкентда шундай кўча бор». Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»). 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.50 «Ишчанлик руҳидаги даврада». Телетомошабинларнинг саволларига Ўзбекистон ССР социал таъминот министри С. Султонова жавоб беради. 20.30 «Ахборот». 20.55 «Пахтакорлар, Сизлар учун». Концерт. 21.30 Москва. «Время». 22.00 «Хирмонингизга барака». 22.20 «Салом, бу мен». Бадиий фильм. 2-серия. 23.25 Янгиликлар.

II

18.05 Кўрсатувлар программаси. 18.10 «Ҳаёт жилолари». Телефильм. 18.40 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Химия. 19.40 «Мавзуларга ёзилган вариациялар». Телефильм. 20.00 Янгиликлар. 20.20 Ўқитувчи экрани. Адабиётда обзор темаларини ўрганиш бўлими (рус.). 20.50 «Жигулилар шаҳри Тольятти». Телефильм. 21.00 «Ҳовлидаги стадион». 21.30 МТ II.

28 ОКТЯБРЬ — ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 «Горнчилар, қаердасиз?». 10.25 «Николо Паганини». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. 11.30 Калуга касаба союзлари рус халқ хорининг концерти. 11.50 Ишлаб чиқариш гимнастикаси. 12.20 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 «Беларусьфильм» киностудиясининг спорт ҳақидаги ҳужжатли фильмлари. 15.40 «Бил ва уддала». 16.25 А. Толстой. Асарлари саҳифаларида. 17.10 Шахмат мактаби. Разрядлилар синфи. 17.40 «Орлёнок» телестудиясининг концерт зали. 18.25 «Комсомолчасига, зарбдорчасига». ВЛКСМ XIX съезди номли Бутуниттифоқ отрядининг Тюмень қурилишларидаги иши ҳақида. 18.45 «Миллионлар ленинча университети». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Фан оламида». Тарту университетининг 350 йиллигига. Кўрсатувда Эстония Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари К. Г. Вайно иштирок этади. 20.20 «Николо Паганини». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия. 21.30 «Время». 22.05 «Ижодхонадаги учрашувлар». Телевизион ҳужжатли фильм. 22.35 «Дунё воқеалари». 22.50 Кубань Давлат казаклар хорининг концерти.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 «Приморье. Дастлаб йўл очганлар изидан». Илмий-оммабоп фильм. 9.35 ва 10.40 М. Ю. Лермонтов. «Мцири». 7-синф. 10.10 ва 13.30 Испан тили. 11.15 Илмий-оммабоп фильмлар. 11.35 ва 12.45 Н. Г. Чернишевский. «Нима қилмоқ керак!». 9-синф. 12.00 «Оналар мактаби». 12.30 «Уядаги қушлар». Илмий-оммабоп фильм. 13.10 Табиатшунослик. 3-синф. Ер хазинаси. 14.00 А. Н. Островский. «Момақалдироқ». 14.45 «Поёнсиз кўчалар». Бадиий фильм (субтитр билан). 16.10 Янгиликлар.

18.30 Янгиликлар. 18.45 «Юлька». Бадиий фильм. 20.00 СССР халқ артисти О. Бардина иштирокида фильм-концерт. 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 «Ўсимликлар олами». 21.30 «Время». 22.05 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Торпедо» (Москва) — «Динамо» (Тбилиси). «Торпедо» стадионидан олиб кўрсатилади.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 Ўзбекистон ССР тарихи. Ўзбекистон урушдан кейинги тикланиш ва халқ хўжалигини ривожлантириш йилларида (рус.). 12.00 Болалар учун. «Фонарик» (такрорий). 12.30 Ўзбекистон ССР тарихи. Ўзбекистон урушдан кейинги тикланиш ва халқ хўжалигини ривожлантириш йилларида.

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 Болалар учун мультфильм. 18.20 СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. «Ҳужжатли кино экрани». 19.00 «Фан уфқлари» (рус.). 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.50 «Икарлар». Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»). 20.00 «Шеърият дафтаридан». А. Орипов. 20.30 «Ахборот». 20.55 И. Малаков, Ф. Баратова, Х. Умарова, Х. Султонов ижросида ўзбек халқ қўшиқлари. 21.30 Москва «Время». 22.05 «Бугун оламда нима гап!» Халқаро аҳвол кундалиги. 22.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Баҳс». Ахлоқий-этик мавзуда кўрсатув. 23.20 Янгиликлар.

II

18.05 Кўрсатувлар программаси. 18.10 «Боғлар гуллаб-яшнасин». Телефильм. 18.25 «Озиқ-овқат программаси — халқ фаровонлигининг асоси» (рус). 18.45 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Назарий механика. 19.45 Реклама. 20.00 Янгиликлар. 20.20 «Пахтакорлар хизматида» (рус.). 20.50 Комсомол туғилган кунга. «Тиниб-тинчимас комсомоллар». Ҳужжатли фильм. 21.30 МТ II.

29 ОКТЯБРЬ — ЖУМА
КОМСОМОЛ ТУҒИЛГАН КУН

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 Мактаб ўқувчиларининг Ленин мукофоти лауреати, СССР Геология министрининг ўринбосари В. А. Ярмолюк билан учрашуви. 10.25 «Никколо Паганини». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия. 11.35 Приморье ўлкаси, Сахалин ва Камчатка областлари бадиий коллективларининг чиқиши. 12.00 «Мен — ўнинчи». Ўт ўчирувчилик касби ҳақида телевизион ҳужжатли фильм. 12.30 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 Комсомол туғилган кунга бағишланган ҳужжатли фильмлар.

16.30 «Рус тили». 17.00 «Москва комсомолининг ишлари». 17.30 «Ўсмирлар ижоди». 18.00 «Инсон — ер хўжайини». 19.00 «Расмларда қуёш акси бор». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Комсомол — ёшлигим менинг». Концерт. 19.55 «Ҳамдўстлик». Телевизион журнал. 20.20 «Никколо Паганини». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия. 21.30 «Время». 22.05 «Ҳужжатли экран». 23.30 «Дунё воқеалари».

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 «Изланишдан жорий этишгача». Илмий-оммабоп фильм. 9.35 ва 10.35 Тарих. 4-синф. Дастлабки рус революционерлари. 10.05 ва 14.15 Инглиз тили. 11.05 Ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчиларига. Умумий биология Ҳайвонот оламининг ривожланиши. 11.35 ва 12.35 А. С. Пушкин ижоди. 5-синф. 12.05 Музика. 5-синф. И. Стравинский. «Петрушка». 13.05 СССРнинг монументал санъати. 13.35 «Сенинг ленинча кутубхонанг». «Ёшлар Союзларининг вазифалари». 14.45 «Звёздочёт». Телевизион журнал. 15.30 «Улуғ Ватан уруши». Киноэпопея 6-фильм. «Арктикада уруш». 16.20 Янгиликлар.

18.30 Янгиликлар. 18.50 Улуғ Октябрнинг 65 йиллигига. «Бизнинг биография». «1975 йил». 19.55 Н. Некрасов. «Рус аёллари». 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 «Хатларингиз асосида». Музикали программа. 21.30 «Время». 22.05 «Зацепинлар оиласи». Телевизион бадиий фильм. 1- ва 2-сериялар. 00.20 Хоккей бўйича СССР чемпионати МАСК — «Крилья Советов». 3-давр. «Крилья Советов» Спорт саройидан олиб кўрсатилади.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 «Дўст бошга иш тушганда билинади». Қўғирчоқ фильм. 11.50 «Болалигим гулбаҳор» (такрорий). 12.30 Жамиятшунослик. Давлатнинг пайдо бўлиши ва моҳияти. 13.00 «Буни ҳамма билиши ва уддалаши керак» (рус.).

17.55 Кўрсатувлар программаси. 18.00 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Комсомол — ёшлигим менинг». Комсомол туғилган кунга бағишланган кўрсатув. 19.00 «Партия турмуши». Республика бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот-сайловлар йиғилишлари якунларига доир. 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.50 «Нақшлар». Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»). 20.00 «Дунё воқеалари». 20.30 «Ахборот». 20.55 Ўзбекистон телевидениеси ва радиоси дуторчи қизлар ансамблининг концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Хирмонингизга барака». 22.20 «Қўнғиллилар». Бадиий фильм (рус.). 23.50 Янгиликлар.

30 ОКТЯБРЬ — ШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 «АБВГДейка». 10.10 «Ота-оналар, Сизлар учун». 10.40 «Сизни қизиқтирган адабиётлар». 11.25 «Спортлото»нинг 44-тиражи. 11.35 «Никколо Паганини». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия. 12.45 «Комсомольская правда» газетасининг соврини учун ГТО комплекси кўп кураши бўйича СССР чемпионати ва биринчилиги. Ленинграддан олиб кўрсатилади. 13.25 «Марио дель Монако билан учрашув». 13.55 «Инсон. Ер Коинот». 14.40 «Халқ ижоди». Телевизион кўрсатув. 15.25 «Дунё воқеалари». 15.40 «Комила». Телевизион бадиий фильм. 1-серия («Ўзбекфильм»).

16.45 «Ҳайвонот оламида». 17.45 Сиёсий шарҳловчи Ю. А. Летунов суҳбати. 18.15 «Березка» Давлат академик хореографик ансамблининг концерти. 19.00 «9-студия». Кўрсатувни сиёсий шарҳловчи В. С. Зорин олиб боради. 20.00 «1982 йил қўшиқлари». Красноярскдан олиб кўрсатилади. 21.30 «Время». 22.05 Хоккей бўйича СССР чемпионати. «Динамо» (Москва) — «Спартак». 2- ва 3-даврлар. В. И. Ленин номли Марказий стадионининг Спорт саройидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (22.40) — «Агар соғлом бўлай десанг». 23.25 «Севгимиз дарёси». Десна ҳақида телевизион ҳужжатли фильм. 23.55 Янгиликлар.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

9.15 Эрталабки гимнастика. 9.15 «Агар соғлом бўлай десанг». 9.25 «Зацепинлар оиласи». Телевизион бадиий фильм. 1- ва 2-сериялар. 11.40 «Тонгги почта». Музикали программа. 12.10 «Киносаёҳатчилар клуби». 13.10 «Жаноби депутат». Телевизион бадиий фильм премьераси. (Венгрия). 14.10 «Музикали киоск». 14.40 Велоспорт бўйича СССР кубоги. Трекда пойгалар «Крилатское» спорт комплексидан олиб кўрсатилади. 15.10 МОЛДАВИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕ СТУДИЯСИНИНГ ПРОГРАММАСИ. «Гуллаб-яшнаётган боғлар ўлкаси». Киноочерк. Ветрило оиласи». Ҳужжатли фильм премьераси. «Рассом И. Виеру». «Фольклор» ансамблининг чиқиши.

17.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Черноморец» — «Спартак». Одессадан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (17.45) — Халқаро обзор. 18.45 «Кинотомошабин ҳамроҳи». 19.30 Улуғ Октябрнинг 65 йиллигига. «Бизнинг биография». «1976 йил». 20.03. «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 «Здоровье» илмий-оммабоп программаси. 21.30 «Время». 22.05 «Инспектор Гул». Телевизион бадиий фильм. 1- ва 2-сериялар. 00.25 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Динамо» (Киев) — «Динамо» (Москва). 2-тайм. Киевдан олиб кўрсатилади.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

9.55 Кўрсатувлар программаси. 10.00 Янгиликлар. 10.10 Телевизион миниатюралар театри. 10.50 Мактаб ўқувчилари учун. «Қўшиғим, жон қўшиғим». 11.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Интернационал дўстлик клуби». 12.10 «Кинoредакция почтасидан». 13.00 «Жанговар постда». 13.30 «Йўл азоби». Бадиий фильм.

16.55 Кўрсатувлар программаси. 17.00 «Дўстлик экрани». Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон телевидениеларининг биргаликдаги программаси. 18.00 «Тонгги қўшиқ». «Бир том остида». Мультфильмлар. 18.30 Болалар учун. «Бойчечак». 19.00 «Орзу». Фильм-концерт. 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.50 «Бебенисида куз». Телефильм. 20.00 Ўзбекистон ССР Рассомлар союзи кўргазма залидан репортаж. 20.30 «Ахборот». 20.55 А. Н. Островский номли Тошкент театр-рассомчилик институти студентларининг концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Хирмонингизга барака». 22.35 «Оқ бўрилар». Бадиий фильм. 24.00 Кўрсатувлар программаси.

31 ОКТЯБРЬ — ЯКШАНБА
АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИ ХОДИМЛАРИ КУНИ

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.35 «Духовой оркестр чалади». Телевизион кўрик-конкурс. Владивостокдан олиб кўрсатилади. 10.20 «Будильник». 10.50 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!» 11.50 «Здоровье» илмий-оммабоп программаси. 12.35 «Тонгги почта» музикали программаси. 13.05 Киножурнал. 13.15 «Қишлоқ янгиликлари». 14.15 «Музикали киоск». 14.45 «Қиносаёҳатчилар клуби». 15.45 «Комила». Телевизион бадиий фильм. 2-серия. 16.55 «Бугун — Автомобиль транспорти ходимлари куни». Талабларингизга биноан учрашувлар.

18.30 «Халқаро панорама». 19.15 Мультфильм. 19.30 «Совет киноси усталари». 21.30 «Время». 22.05 «Москва кузи» совет музикаси фестивали. Кремлнинг Съездлар саройидан олиб кўрсатилади. 23.20 Янгиликлар.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

17.45 Кўрсатувлар программаси. 17.50 «Кичик сеҳргарлар». Болалар циркининг чиқиши. 18.30 «Бугун — Автомобиль транспорти ходимлари куни» (рус.). 19.00 «Тошкентнинг 2000 йиллигига». 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.50 Телевизион миниатюралар театри. 20.30 «Ахборот». 20.55 М. Турғунбоева номли хизмат кўрсатган Давлат «Баҳор» рақс ансамблининг концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Онтарио соҳилларида бўлган воқеа». Бадиий фильм. 23.40 Кўрсатувлар программаси.

Октябрь район халқ маорифи бўлими ва Тошкент шаҳар Октябрь район «Известия» номли 38-мактаб коллективи шу мактабнинг кекса ўқитувчиси

Кимё ҒАНИЕВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000. Тошкент — ГСП. Ленин кўчаси, 41. ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат — 33-57-02, бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги — 32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ — 32-54-19; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари — 32-55-32; хатлар — 33-79-70; эълонлар бўлими — 33-81-42; нашриёт диспетчери — 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

23 ОКТЯБРЬ, 1983 й. Р-03258. Газета Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида офсет босма усулида босилган. Тошкент шаҳри. В—2524 Индекс 64691.